

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Голос України

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1853 р. Народився співак (тенор) Олександр Мишуга. Працював у театрах Мілана, Львова, Варшави та ін. ■ 1929 р. У Чехословаччині помер Євген Чикаленко, поміщик і меценат. ■ 1933 р. В СРСР введено в експлуатацію Біломорсько-Балтійський канал. ■ 1934 р. У Харкові тривав I Всеукраїнський з'їзд письменників. ■ 1975 р. Не стало академіка Івана Підоплічка, зоолога і палеонтолога. ■ 1984 р. Помер поет Микола Тарновський.

Спроба ротації провалилася

Ранкове і денне засідання 19 червня

Черговий сесійний день розпочався під знаком прийнятого рішення про голосування щодо внесення до порядку денного постанов про відкликання зі своїх посад Голови Верховної Ради і його заступників. Навіть виступи на традиційній розминці в основному стосувалися цієї проблеми. Напевне, найхарактерніше реакція більшості народних депутатів проявилася у виступі Юрія Кармазіна (група «Солідарність»), який зауважив: передовсім треба працювати над економічними законами, а не пробувати скидати керівництво парламенту.

Головуючий Іван Плющ по черзі поставив на голосування три проекти постанов, і жодна з них не набрала належної кількості голосів. Чергова спроба створення парламентської кризи не вдалася.

(Закінчення на 2-й стор.).

Думати про країну, а не про власні інтереси

На запитання журналістів щодо візиту до нас Папи Івана Павла II Голова Верховної Ради Іван Плющ відповів: «Ті, хто воює з візитом до України Папи Римського, думають не про країну, а про свої власні інтереси. Ми говоримо, що Україні — 10 років, а її ще погано знають у світі! Ми говоримо про те, що в Україні є необ-

межені потенційні можливості розвитку туризму! Чи можна поряд з цим казати: «Хай Папа не їде»? Я думаю, що кожен Повинен не тільки вітати візит Папи до України, а й отримати його благословіння».

(Опитування «ГУ» відомих людей щодо цієї події читайте на 5-й стор.).

Тиск ззовні — неприпустимий

Сьогодні відбудеться останнє засідання оргкомітету з підготовки та проведення державного візиту в Україну Папи Римського Івана Павла II. А вчора його глава — міністр закордонних справ Анатолій Зленко — провів підсумкову прес-конференцію.

Він повідомив деякі подробиці наступної події. У суботу в аеропорту «Бориспіль» Понтифіка зустрічатимуть Президент України Леонід Кучма, члени уряду та представники Верховної Ради.

(Закінчення на 5-й стор.).

Угору по сходах, що ведуть донизу

4

Загадки ленд-лізу

5

Закон України Про стандартизацію

8—9

ДУНАЙСЬКИЙ ВУЗОЛ

170 кілометрів зустрічей і вражень — крізь призму «круглого столу» і коментарів компетентних осіб.

(Матеріал читайте на 6—7 стор.).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ДНІ "ГОЛОСУ УКРАЇНИ" НА ОДЕЩИНІ

Читаймо «Голос» разом

Станіслав КОНЮХОВ, генеральний конструктор КБ «Південне» (Дніпропетровськ), академік НАН України:

— З особливим задоволенням передаю до бібліотеки «Голосу України» щойно і вперше видану нами книжку «Ракети і космічні апарати конструкторського бюро «Південне». У ній і вже понад сорокарічна історія нашого КБ, і розповіді про те, що за цей час колектив створив та здійснив на рівні світових досягнень, а також те, чим можемо пишатися і мусимо не втрачати.

І коли хочете знати, то, як на мене, «Голос України» — єдина нині в державі газета, яка щиро і

Хай триває політ

послідовно вболіває за збереження та примноження інтелектуального національного потенціалу, справді передової та творчої еліти нашого народу, всієї тієї унікальної спроможності бути не останніми на планеті. Для цього в країні є все. Посмію сказати так: і ми, творці космічної техніки, і «Голос України» не опускаємося до рівня посередності та не плазуємо перед пихатим зарубіжжям. Газета не втрачає власної гідності та професійного блиску, що, на превеликий жаль, далеко не всім вдається нині в Україні, в тому числі й на ниві періодики. Можу лише побажати газеті ніколи не сходити з цієї високої орбіти, бо нескінченний політ такого авторитетного видання для читачів усієї України потрібен над усе.

Я вам пишу...

Катування дурницями

Пишу від імені мільйонів телеглядачів, у яких уже терпець урвався. Сядеш біля екрана, щоб відпочити, а тобі — про лупу, памперси, каву, шоколад. Ні фільм спокійно подивитися не можна, ні новини. Які нерви треба мати, щоб витримати ці нісенітниці?

А. АНДРОШЕНКО, ветеран війни.

Попасна Луганської області.

Спорт

Спроба ротації провалилася

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.).

Лише трохи більше третини народних депутатів готові були включитися у чергову «спікеріаду».

Отож сесія розпочала розгляд проектів законодавчих актів. Зокрема, заступник міністра оборони Петро Шуляк доповів проект закону «Про рішення Президента про допуск підрозділів збройних сил іноземних держав на території України у 2001 році для участі в багатонаціональних миротворчих навчаннях». Співдоповідач, голова Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони Борис Андреев, запропонував законопроект прийняти, бо до нього немає зауважень. Таку само позицію висловила і більшість промовців.

Народний депутат Володимир Чекалін розповів про особливості про-

екту закону «Про державну підтримку розвитку високих технологій в Україні». Однак співдоповідач, народний депутат Костянтин Ситник зауважив: не можна звужувати поняття «високі технології» лише до розвитку космічної техніки. Він навів кілька прикладів високотехнологічних досягнень українських науковців в інших галузях. Окрім цього, на його думку, для розвитку високих технологій потрібні значні кошти, яких у бюджеті немає. А тому Костянтин Ситник запропонував повернути законопроект на доопрацювання.

Народні обранці, які взяли участь в обговоренні законопроекту, говорили не так про його недоліки, як про складне фінансове становище науки і високотехнологічних галузей виробництва, закликали

Ранкове і денне засідання 19 червня

Президента і уряд поділити увагу їх розвитку.

Проект закону «Про народні підприємства» на розгляд сесії вніс народний депутат Василь Сиренко. Ідеологія документа — досягти реальної справедливості в суспільстві. Напевне, вперше зроблено спробу перетворити найманого працівника на реального власника. Хоча народні обранці від правих фракцій вважають, що акціонерні товариства — це фактично і є народні підприємства. На цьому, зокрема, наголосив і Володимир

Черняк. І як приклад навів акціонерне товариство «Оболонь».

А на думку заступника міністра економіки Ігоря Шумила, цей закон приймати не слід, варто внести зміни до деяких інших законодавчих актів.

Цікаво, що представники лівих фракцій, захищаючи цей законопроект, посилалися на досвід Сполучених Штатів Америки та інших держав.

Володимир КОРОЛЮК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Легко — нецікаво

вих умов, несприятливого інвестиційного кліма-

Учора відбулося засідання Консультативної ради з питань іноземних інвестицій. Цього самого дня, ще до засідання, Голова Верховної Ради України Іван Плющ прийняв делегацію компанії «Кока-кола Беверіджис».

Іван Степанович зазначив, що процес залучення інвестицій у нашу країну набуває позитивної динаміки: «Ті, хто хотів працювати, довели, що несприятли-

ту немає». В низькому рівні інвестицій, на думку голови українського парламенту, винен постійний спад економіки, а не законодавча база та інші причини. Щодо «Кока-коли» Плющ зазначив: вона — «зразок іноземних інвестицій, які допомогли створити понад 10 тисяч робочих місць». Ця компанія за 8 років інвестувала в економіку України більш як 270 млн. доларів.

Регіональний директор «Кока-кола Геленік Боттлінг компанії» Тоні Махер підтвердив, що вони є одним із найбільших інвесторів в економіку нашої держави: «Ми вкладаємо гроші в майбутнє України, хоча умови роботи не були легкі». На це Іван Степанович відповів: «Легко — нецікаво».

Яна СТАДІЛЬНА.

Ще раз про Бюджетний кодекс

14 червня 2001 року Бюджетний кодекс України було повернуто для повторного розгляду у Верховну Раду України з пропозиціями Президента України внести зміни до низки статей, у тому числі до статті 66 шляхом виключення частини першої цієї статті.

Частина перша статті 66 відповідно до чинного Закону України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» забезпечує зарахування до складу доходів бюджету Автономної Республіки Крим всіх податків та зборів, які збираються на території Криму, необхідних для загальнодержавних потреб, спрямована на закріплення нинішнього статусу Криму як територіальної автономії. А закріплювати статус територіальної автономії просто необхідно, інакше є загроза створення різного роду національних автономій.

Відмова від урахування цих фактів, як і недооцінення важливості закріплення положення Зако-

ну України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» у Бюджетному кодексі України, надзвичайно небезпечні для держави, для народу України. Під час повторного розгляду парламентом Бюджетного кодексу України, ми вважаємо, треба зберегти частину першу статті 66.

Голосування з цієї проблеми засвідчить, хто дійсно думає про територіальну цілісність держави, про інтереси народу, хто насправді є патріотом України.

Віктор МИРОНЕНКО,
народний депутат України
від виборчого округу № 5.

Шкура варта вичинки

У комітетах Верховної Ради

У Чернівцях відбулося виїзне засідання Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики і підприємництва, на якому було проаналізовано попередні підсумки економічного експерименту, що проводився на терені Чернівецької області у легкій і деревообробній галузях.

Стартував він два роки тому. До нього було допущено 32 промислові підприємства. Учасники експерименту одержали низку пільг, зокрема, для них було запроваджено єдиний агрегований податок, передбачено істотні відстрочки у сплаті податкової заборгованості. З кожного з цих підрозділів держава зняла штрафні санкції та списала пеню, скасувала ввізне мито за придбане імпортне технологічне обладнання. Це далеко не повний перелік економічних поблажок.

Експеримент увінчався успіхом. За два роки роботи в нових умовах помітно зросли обсяги виробництва: у легкій промисловості — на 42,7 відсотка, у деревообробній — на 3,7.

1 липня експеримент завершується. Однак учасники виїзного засідання дійшли спільної думки: згортати його не варто, навпаки — слід зробити все для того, щоб він поширився й на інші області України.

Народний депутат України Володимир Чекалін з цього

приводу сказав:

— Буковинський експеримент цілком підтвердив свою життєздатність. У цьому ми переконалися на власні очі, побувавши на цілому ряді підприємств, що брали у ньому участь. Зокрема, помітних зрушень досягнуто в легкій промисловості. У вигрші опинилися навіть ті підприємства, які перебували в повному занепаді. Гірше спрацювали деревообробники. Але це не їхня вина. Загальмували поступ різні бюрократичні перепони. Тому ми, учасники виїзного засідання, ініціюватимемо через Верховну Раду продовження дії закону про економічний експеримент на терені Чернівецької області, тому що шкура варта вичинки.

Василь БАБУХ.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України

Верховна Рада України постановляє:

І. Внести зміни до таких законів України:

1. Частину першу статті 18 Закону України «Про захист прав споживачів» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 30, ст. 379; Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 1, ст. 1; 1995 р., № 14, ст. 90, № 23, ст. 182; 1997 р., № 35, ст. 219; 1999 р., № 34, ст. 274) після абзацу десятого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Інформація про послуги, пов'язані з концертною, гастрольно-концертною, конкурсною, фестивальною діяльністю, повинна містити дані про використання чи невикористання виконавцями музичних творів фонограм власного вокального, інструментального, вокально-інструментального виконання музичного твору з музичним супроводом або без нього чи фонограм музичного супроводу до власного вокального, інструментального, вокально-інструментального виконання музичного твору».

У зв'язку з цим абзаци одинадцятий, дванадцятий вважати відповідно абзацами дванадцятим, тринадцятим.

2. Частину першу статті 8 Закону України «Про рекламу» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 39, ст. 181; 1998 р., № 10, ст. 36; 1999 р., № 34, ст. 274) доповнити абзацом такого змісту:

«рекламувати послуги, пов'язані з концертною, гастрольно-концертною, конкурсною, фестивальною діяльністю, без інформації про використання чи невикористання фонограм виконавцями музичних творів. Ця інформація повинна займати на афішах, інших рекламних засобах щодо конкретної послуги не менше 5 відсотків загальної площі (обсягу) всієї реклами».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
24 травня 2001 року.
№ 2438-III.

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про додаткові заходи щодо реалізації права людини на свободу пересування і вільний вибір місця проживання

З метою реалізації конституційного права людини на свободу пересування і вільний вибір місця проживання та виконання міжнародних зобов'язань України у цій сфері постановляю:

1. Установити, що, починаючи з 1 липня 2001 року, реєстрація іноземців, які в установленому порядку в'їжджають в Україну, та їх паспортних документів здійснюється тільки в пунктах пропуску через державний кордон України органами Державного комітету у справах охорони державного кордону України. Подальша реєстрація іноземців, які на законних підставах тимчасово перебувають на території України, та їх паспортних документів в органах внутрішніх справ не провадиться.

2. Кабінету Міністрів України:

подати до 1 серпня 2001 року на розгляд Верховної Ради України проект Державної міграційної програми України на 2002 — 2005 роки;

подати до 1 жовтня 2001 року пропозиції щодо поетапного скасування дозвільного порядку вибору місця проживання (інститут прописки), передбачивши заходи для забезпечення повної реалізації прав і свобод людини і громадянина, гарантованих Конституцією України; проаналізувати до 1 листопада 2001 року стан виконання чинних законів, актів Президента України і Кабінету Міністрів України з питань міграції та в разі потреби вжити заходів до їх додержання всіма органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування;

забезпечити широке роз'яснення серед населення норм Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів, що визначають права і свободи людини і громадянина, шляхом виступів фахівців у засобах масової інформації, видання науково-практичних коментарів, брошур;

привести до 1 листопада 2001 року свої нормативно-правові акти з питань міграції у відповідність із Конституцією України та цим Указом.

3. Міністерству закордонних справ України:

активізувати формування договірно-правової бази щодо врегулювання процесів переселення та всебічного захисту громадян України за кордоном з урахуванням специфіки країн їхнього перебування;

внести в установленому порядку до 1 вересня 2001 року пропозиції щодо приєднання України до Конвенції про статус біженців, 1951 року та Протоколу, що стосується статусу біженців, 1967 року.

4. Центральним та місцевим органам виконавчої влади привести до 1 грудня 2001 року у відповідність з вимогами Конституції України і довести до відома населення свої нормативно-правові акти з питань свободи пересування і вільного вибору місця проживання.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
15 червня 2001 року.
№ 435/2001.

Стати хіміком не вдалося

Випускники 1941-го

Світанок 21 червня нас, випускників Керчинської школи № 2, зустрів повітряною тривоگوю. Того разу — ще навчальною, яку часто можна було чути останніми місяцями.

Наступного дня ми зібралися в саду нашого класного керівника. Ділилися планами на майбутнє. Я, наприклад, мріяв вступити до Московського хіміко-технологічного інституту імені Менделєєва...

О 12.00 по радіо оголосили про початок війни.

Багато юнаків нашого випуску пішли на фронт. Оскільки мені ще не було 17-ти, мене призвали 1942 року.

Мої однокласники мужньо боролися з ворогом. Наприклад, Олексій Калюжний став льотчиком-винищувачем і збив більш як десять ворожих літаків. Нагороджений багатьма орденами.

Я воював на Північному Кавказі, був комсоргом полку, заступником командира мінометної роти.

Після війни я ще 30 років служив у лавах Радянської Армії. 1949 року із золотою медаллю закінчив Військово-політичну академію. Служив у Кушці, на Сахаліні. А останні 18 років — у Прикарпатському військовому окрузі. Після виходу в запас 20 років працював у системі цивільної оборони. А нині беру участь у роботі ветеранських організацій.

Юзеф БЕРИНСЬКИЙ,
гвардії полковник.

Вінниця.

Дати

Підприємство набирає висоту

Державному міжнародному аеропорту

«Сімферополь», одному з найбільших летовищ України — 65.

Саме тут уперше в Україні приземлився аеробус Іл-86. Було організовано першу ескадрилью літаків Ту-104. А в роки війни сформовано Особливий Чорноморський авіазагін, який воював на багатьох фронтах, брав участь у визволенні Севастополя.

Нині підприємство набирає висоту. Проведено капітальну реконструкцію, яка дала можливість значно збільшити пропускну спроможність, розділити пасажиропотоки, підвищити якість обслуговування. Створено сприятливі умови для роботи вітчизняних і закордонних авіакомпаній.

Віктор ХОМЕНКО.

Сімферополь.

Повертаючись до надрукованого

Салов довів, що прокуратура була неправа

Ворошиловський районний суд Донецька виніс рішення у справі за позовом адвоката Сергія Салова до обласної прокуратури.

Події, пов'язані з ім'ям цього юриста, добре відомі читачам «Голосу України». Він був узятий під варту в день першого туру президентських виборів 1999 року. Сергія Салова, в якого вилучили кілька фальшивих спецвипусків парламентської газети, звинуватили у навмисному перешкоджанні громадян на здійсненню їх виборчого права з метою вплинути на результати виборів. Суд визнав адвоката (а на момент виборів — ще й довірену особу кандидата в Президенти Олександра Мороза) винним і призначив покарання у вигляді 5 років позбавлення волі умовно із випробувальним терміном 2 роки.

Сам Сергій винним себе не визнав, назвавши процес політичною розправою, і в свою чергу, подав позов проти прокуратури. За словами адвоката, слідство велося із порушеннями: після затримання його одинадцять діб (замість трьох, за законом) тримали в ізоляторі

тимчасового утримання, слідчий проводив допити пізно ввечері та вночі. Сам ізолятор — це непродітована, задушлива, сира, темна камера, де немає нар, спати доводилося на підлозі. Там не можна було умитися, поголитися, не виводили на прогулянку і годували раз на добу. В таких умовах Салов захворів на бронхіт та гіпертонію, одного разу довелося навіть викликати «швидку».

Процес у справі «адвокат проти прокуратури» тривав 11 місяців і нарешті завершився.

— Суд під головуванням судді Елли Ковалюмнус постановив визнати незаконними дії прокуратури і міліції і стягнути солідарно з кожної по 1500 гривень, — повідомив кореспондентів «Голосу України» Сергій Салов. — Мені здається, приклад столичного судді Замковенка показав служителям Феміди, що не слід гнутися перед прокуратурою.

Копію рішення адвокат надсилав до Страсбурга, де у Європейському суді з прав людини уже чекає розгляду його справа.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Фотофакт

На Чернігівщині вже понад 40 років добувають «чорне золото». І весь час свердловини — у зразковому технічному стані. Чимала заслуга у цьому і бригади капремонтну свердловин № 17 обласного нафтогазодобувного управління ВАТ «Укрнафта».

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Тенденції

Господарі нові — борги старі

Заборговану за чотири роки зарплату отримали робітники Гніванського цукрозаводу, що у Тиврівському районі.

Саме з цього кроку розпочав відродження збанкрутілого підприємства його новий власник — донецьке товариство «Інтернетпродукт». На жаль, на більшості із 38 цукрозаводів області про повернення заробленого лише мріють: 15 млн. гривень винні виробникам білого «золота» роботодавці.

Нові власники, які прийшли на більшість цукроварень, не поспішають повертати борг робітникам. На думку фахівців регіонального відділення ФДМУ у Вінницькій області, ця проблема залишається найбільшюю під час зміни форми власності. Втім, ідеться не лише про борги із зарплати. Виробники солодких коренів також чекають не дочекаються повернення своїх коштів: цукрозаводи винні 37 мільйонів гривень. За підрахунками фахівців, для погашення усіх боргів солодкої галузі потрібно продати весь вироблений протягом одного сезону цукор.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Скоро й море «прихвতিзують»

Актуально

На чорноморському узбережжі з'явилися... паркани. Їх поставили суб'єкти підприємницької діяльності. А на хвртках написали: «Вхід на пляж — платний».

Журналісти підрахували: платними стали близько двох третин міських пляжів. Одеський міський голова зреагував на це і видав відповідне розпорядження. Ним передбачено, що

«вхід на території пляжів будь-якого призначення є безкоштовним». Голова зобов'язав ліквідувати паркани та конструкції. Отримувати платню з людей дозволяється тільки за надані послуги.

Автор вирішив з'ясувати, як оте розпорядження виконується. Результатом екскурсії морським узбережжям стали такі висновки: оголошення «Вхід на пляж — платний» зняті. Ліквідацію парканів та конструкцій здійснено, однак не скрізь. І відомчі

хвртки до моря, як і охоронці біля них, у багатьох місцях залишилися.

Тарифи на платні послуги різняться: на одних пляжах шезлонг можна взяти на прокат за 5—6 гривень, на інших — за 12. Й сполоскатися під душем можна де за гривню, а де за дві.

І це притому, що є конкретні служби, які мають контролювати виконання розпорядження голови...

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

У номер

■ **Київ**

Верховна Рада прокуратурі не указ, Президент не виняток

Учора Конституційний Суд України оприлюднив рішення у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України «Про висновки Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України по перевірці фактів порушення прав українських акціонерів відкритого акціонерного товариства «Миколаївцемент» від 18 лютого 1999 року № 441-XIV.

Суть рішення суду зводиться до того, що Верховна Рада України, як орган народного представництва, уповноважена здійснювати парламентський контроль у межах, визначених Конституцією України, здійснювати законодавчу владу, звертатися до органів прокуратури з питань, віднесених до її розгляду, зокрема стосовно тих, що становлять суспільний інтерес і для розслідування яких Верховною Радою України створюються тимчасові слідчі комісії. Але, як і звернення інших органів державної влади, вони не повинні мати імперативного характеру, тобто обов'язкової до виконання вказівки.

Отже, постанова Верховної Ради України конституційна в частині направлення Генеральній прокуратурі матеріалів перевірки, проведеної Тимчасовою слідчою комісією в порядку загального нагляду, та неконституційна в частині доручення Генпрокуратурі «здійснити перевірку...», «вжити всіх необхідних заходів прокурорського реагування...».

На запитання журналістів, чи все-таки здійснювала Генпрокуратура перевірку фактів, викладених в матеріалах Тимчасової слідчої комісії під час розгляду справи Конституційним Судом, суддя-доповідач Станіслав Яценко уникнув прямої відповіді.

■ **Черкаси**

Купуйте смілянське!

У ВАТ «Смілянський машинобудівний завод», що на Черкащині, розпочато випуск чотирьох модифікацій тістомісильних машин. За технічними характеристиками новинка не поступається кращим зарубіжним зразкам, а ціна — набагато нижча.

Смілянські машинобудівники щомісяця нараховують випуск багатофункціональних машин для хлібобулочного виробництва.

■ **Маріуполь**

Гроші — в повітря. Чисте

Понад 3 мільйони франків і 2 мільйони гривень витратило за п'ять місяців цього року ВАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» на реконструкцію та модернізацію газоочищення на аглофабриці, де встановлюють електрофільтри французької фірми «Спейк». Роботи заплановано завершити до кінця року.

Щорік тільки на придбання сучасного природоохоронного обладнання комбінат витрачає близько 30 мільйонів гривень. Завдяки такій політиці за десять років кількість шкідливих викидів в атмосферу знизилася вдвічі.

■ **Харків**

«Серп і молот»

у нечистих руках?

У Харкові під час отримання 1000 доларів від однієї з приватних фірм правоохоронці затримали генерального директора заводу «Серп і молот» Володимира Щабельського.

Розслідування проводить прокуратура. Стаття КК, за якою порушено кримінальну справу, передбачає позбавлення волі строком від 10 до 15 років із конфіскацією майна й позбавленням права обіймати певні посади протягом п'яти років, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

■ **Фотофакт**

Посадка в столичному аеропорту «Бориспіль» Ан-70 після аварійного ремонту і випробувань у Росії.

Фото Володимира МАКУХА (УНІАН).

Фракція Народного Руху України висловлює глибоке співчуття народному депутатові України Кульчинському Миколі Георгійовичу у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його матері

КУЛЬЧИНСЬКОЇ Аполінарії Сергіївни.

З Платними стапи близько двох третин Одеських пляжів

2. Угору по сходах, що ведуть донизу

Чорна металургія

Отже, абсолютний приріст обсягів виробництва, так само як і експортні доходи, чорна металургія дала здебільшого за рахунок реалізації переробної заготовки. Задля об'єктивності зазначимо, допускають на світовий ринок ще нашу катанку, по суті, заготовку для виробництва дроту і метизів. Певний попит має українська арматура. Але вже гарячекатаний лист викликає у наших західних стратегічних партнерів стійку алергію, що виражається в антидемпінгових розслідуваннях. Та й східний наш сусід різко обмежив квоти на українську металопродукцію підвищеної споживчої готовності, зокрема на труби.

Подвійний відлік

Ситуацію, що склалася, аналітики оцінюють двояко. Одні, прозахідної орієнтації, б'ють мало не в литаври. Вважаючи, що спад виробництва металу в 2000 році майже вдвічі, порівняно з 1990-м, — результат реальної реструктуризації економіки. Мовляв, Україні ніколи не треба було стільки чавуну, сталі й прокату, скільки вона виробляла у складі комуністичної імперії. Забуваючи при цьому відповісти на елементарне запитання: а скільки потрібно?

Сьогодні цього в країні не знає ніхто. І передусім аналітики-українофіли. Охоплені урапатріотичними почуттями, вони вимагають прямих заборон на вивезення напівфабрикатів. Проти чого, звісно, постають міжнародні фінансові (контрольовані США) організації та Євросоюз, до якого ми так двозначно прагнемо.

Ясно одне: відсутність внутрішнього попиту на продукцію чорної металургії високої споживчої готовності, всупереч усім запевненням вищого керівництва країни, вперто свідчить про те, що системна криза в Україні не просто триває, а ще й нарастає.

І справді. Нам що, не потрібні нові турбіни і генератори? Якщо звжати, що 95% енергоблоків теплових електростанцій відпрацювали подвійний норматив інженерної надійності? Чи ми не помічаємо, що кур'єрські потяги сьогодні бігають зі швидкістю меншою, ніж десять років тому повзли прості пасажирські? Через зношеність шляхового господарства, чи то пак, рейок? Чи наші селяни стали за останні десять років набагато багатшими через те, що десь на полях замість херсонських комбайнів і харківських тракторів з'явилися заокеанські «джон діри»?

Я це до того, що потенційний внутрішній попит на продукцію наших металургів високої споживчої готовності є. Причому величезний, яким і має бути в країні з населенням у п'ятдесят мільйонів. Щоправда, тепер уже не повних. Але це тема з іншої опери.

Попит є, його не може не бути. Щоправда, неплатоспроможний, задавлений усім маразмом наших реформаторських зусиль. Сьогодні питання в іншому. Чи в змозі наші металурги його задовольнити? Знаковий факт: торік у Маріуполі, в місцевому технічному університеті дипломи доменників отримали сім випускників. Сталеплавильників — дев'ять. Прокатників — вісім. Випуск цього року такий же гнітючий. І це в місті, де два найбільші металургійні комбінати — знамениті «Азовсталь» та імені Ілліча!

Ну та Бог з ним, з віком наших металургів. Усупереч поширеній думці, серед них є чимало довгожителів, і сподіватимемося, що вони встигнуть передати свій досвід молодим. Проблема «квадратності» наших заводів значно глибша і складніша, ніж підготовка інженерів, хоча кадри виховувати — теж не всілюка купити.

Річ у тім, що за часів ліній-

ного планування «від досягнутого» споживча готовність вітчизняної металопродукції залишала бажати багато кращого. Горезвісний вал (дайош якнайбільше чавуну і сталі на душу населення в країні!) заважав розвиткові ад'юстажу, який за аналогією з трьома традиційними (чавун—сталь—прокат) називають ще четвертим переділом. Тобто випуску не просто листової сталі, а мірної. Не просто круга, а каліброваного прокату. Не рядових марок, а металу із заданими властивостями.

Сьогодні в передових країнах чорної жерсті майже ніхто не виробляє. Споживачеві пропонують винятково оцинкований, анодований, біметалевий або металопластиковий лист. І не в рулонах, а як готові викройки під майбутню продукцію, нехай то будуть чи автомобілі, чи кавомелки. Гнугий і традиційний профіль не просто крають металурги на заготовки, потрібні замовникові, а ще й забезпечують антикорозійним покриттям. Конструкційні та низьколігировані сталі обов'язково піддають загартувальним та іншим видам обробки, що підвищують їх питому міцність. Причому вартість ад'юстажу часом можна порівняти з ціною основних фондів традиційних переділів. Вони що, божевільні, капіталістичні акули, зазнавати додаткових витрат? Аж ніяк.

Сучасні металургійні заводи, і не тільки в країнах великої сімки, а в тому-таки Алжирі чи Пакистані, давно вже працюють у системі координат постіндустріальної цивілізації. Де економія праці, енергії і матеріалів, а зовсім не дика конкуренція та гонитва за прибутком, є основними критеріями суспільної ефективності виробництва. При цьому давно вже помічено закономірність: витрати на одиницю економії праці, енергії або матеріалів у базових галузях стократ окуповуються в наступних метаморфозах товару.

Забутий переділ

Стосовно чорної металургії цей теоретичний постулат означає, наприклад, таке. Через нерозвинутість четвертого переділу 12% металу, що виробляється в нашій країні, шороку перетворювалися і продовжують перетворюватися на іржу. В кращі часи, коли наші заводи працювали на повну потужність, корозія з'їдала 6 із 50 мільйонів тонн сталі, яку виплавляли в Україні. Ще більше, через дефіцит каліброваного прокату, переводилося на стружку нашими машинобудівниками. Ну а скільки праці, енергії і матеріалів витрачалося і витрачається нашим суспільством на підтримання в робочому стані експлуатованих металоконструкцій тих самих мостів, — підрахувати неможливо.

Вимушений, аби вижити, перехід наших заводів на випуск товарної заготовки для наступного перекачу тільки консервує колишню, я сказав би, ідеологічну відсталість вітчизняної чорної металургії. Мало того. Навіть ті зародки

постіндустріальних технологій, які нехай безсистемно, нехай точково, але все-таки запроваджувалися в радянський період, то там, то тут припиняють своє існування.

Так, єдиний в Україні цех каліброваного прокату на Костянтинівському металозаводі практично демонтовано. Білу жерсть для консервного виробництва ледь-ледь катає «Запоріжсталь». І це тоді, коли харчова промисловість України набирає обертів. Причина проста. Достатньо порівняти товщину білої жерсті, з якої робить упаковку консервованого пива наша «Оболонь», і товщину жерстяної упаковки консервованої кабачкової ікри. Істина полягає в тому, що чим тонша біла жерсть, тим вища продуктивність праці і на металозаводах, і на консервних та харчових фабриках. Тут же, на «Запоріжсталі», простоє, знову-таки єдиний в Україні, стан, що випускав колись металопласт. Чи зможе його запустити запоріжці після консервації — велике питання.

Але, мабуть, найпоказовіша в цьому аспекті доля рейкобалкового цеху заводу «Азовсталь». Тридцять років тому, за часів легендарного директора Володимира Лепорського, чийм іменем по праву названо прилеглу до центральної прохідної вулицю, цей цех вважався одним з найкращих у світі. Рейки «Азовсталі» розбігалися по 70 країнах Старого й Нового світу. Сьогодні вони нікому не потрібні. Причини — суто технологічні. За останні десять років виробники рейок замість 25-метрових, які випускали в Маріуполі, викинули на світовий ринок 50-метрові пуги. І, що найголовніше, не з одностороннім, а двостороннім загартуванням.

Між іншим, у середині 70-х років мені, газетяреві-початківцю, довелося частенько зустрічатися з Володимиром Лепорським. На «Азовсталь» тоді зачастили і крупівські, і японські, і бельгійські металурги. Цікавила їх загартувальна машина рейкобалкового цеху і найбільший на той час у світі товстолистовий стан «3600», який тільки-но набирав проектної потужності. Лепорський не приховував від гостей технологічних тонкощів виробничих процесів. А на моє запитання, чи не боїться він конкуренції на зовнішньому ринку, з гордістю першопрохідця відповів: «Поки вони освоють одностороннє загартування двадцятитип'ятиметрівок, «Азовсталь» викине на ринок 50-метрові рейки з двостороннім загартуванням». Не склалося...

туванням рейкових головок струмом високої частоти.

Уся біда в тім, що всі «живі» сектори вітчизняної економіки і, звісно, більшість підприємств чорної металургії, «Азовсталь» у тому числі, у результаті підкилимової приватизації контролюють так звані фінансово-політичні групи. Їхня орієнтованість на отримання максимальних прибутків у найкоротші терміни і зумовлює експорт напівфабрикатів, а фактично сировини, в металургійному комплексі.

При цьому, володіючи величезними резервами внутрішнього інвестування, ці угруповання воліють спрямовувати кошти передусім на політичні ігри. За неофіційними даними, проведення одного кандидата за партійними списками до українського парламенту коштує мільйон доларів США, за мажоритарними округами — до двох мільйонів. По-друге, лідери цих угруповань люблять витрачатися на більш захищені нашим законодавством об'єкти приватної власності, які забезпечують, до того ж, високі швидкості обороту капіталу. Принаймні металурги переконані, що саме тіньові власники їхніх заводів будують у центрі Києва багатоярусні підземні торговельно-розважальні ком-

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

плекси. За рахунок прибутків, отриманих від експорту переробної заготовки і відведених олігархами у тінь.

Кульбіти статзвітності

Звідки беруться такі думки? Простий приклад. Маріупольський комбінат імені Ілліча, контрольний пакет акцій якого викупив у держави трудовий колектив, минулорічний прибуток — більш як 480 мільйонів гривень — показав відразу і сповна. Цей самий показник по заводу «Азовсталь», контрольованому Індустріальним союзом Донбасу (ІСД), але ким конкретно — величезна таємниця, змінювався кілька разів. Спочатку показали кількасот тисяч гривень. Проте, на тлі успіхів сусіднього підприємства, битву за контроль над яким ІСД, як відомо, з тріском програв, така сума здавалася навіть не смішною. І в азовстальських звітах за статтею «прибуток» з'явилися мільйони. Потім — кілька десятків мільйонів. Такі кульбіти у статзвітності.

рому, акціонуванню зникла конкуренція в застарілому розумінні цього слова. Німецькі та французькі металурги конкурують не між собою, а, об'єднавши зусилля на корпоративних засадах, сперечаються із самою матінкою-природою, для розкриття таємниць якої потрібна величезна концентрація фінансових та інтелектуальних ресурсів. У результаті чорна металургія стає цілком екологічно білою, а фізичні витрати на тонну продукції скорочуються у сотні й тисячі разів.

По-друге, прибуток давно вже став не самоціллю, а лише інструментом для задоволення потреб людини в соціально орієнтованій ринковій економіці. Завдяки чому лєвова її частка, за відвертої підтримки держави, витрачається навіть не на відновлення чи модернізацію, а докорінне перетворення основних фондів на базі постіндустріальних, насамперед цифрових технологій.

По-третє, металургія розвивається там точно за планом. Але не лінійним, «від досягнутого», а на базі системно цільового програмування, яке забезпечує баланс інтересів виробників, споживачів і суспільства загалом. Ось за цим якнайсуворіше стежить держава. І якщо виробник відверто порушує цей баланс на свою користь, держава сильно б'є його по руках, аж до націоналізації приватних металургійних заводів.

До чого призвела комерціалізація чорну металургію — базову галузь нашої вітчизни — боляче казати. Про її реструктуризацію просто забули. Регулятивну роль держави зведено лише до фіскальних дій. Відмовившись від лінійного планування, до системно-цільового так і не прийшли. Внутрішня конкуренція спричинила остаточний розрив кооперативних зв'язків і принципову неможливість концентрації інвестиційного капіталу. Виробництво на кожному заводі чи комбінаті дедалі більше набуває феодального характеру, властивого ранньому, цілком дикому капіталізму, а самі підприємства нагадують фортеці, що найжачилися багнетами. На заводі «Дніпропецсталь», наприклад, інженерам від металургії категорично заборонено публікувати свої напрацювання в наукових журналах. До цеху, де змонтовано італійський вакууматор, накачені охоронці не підпускають не тільки сторонніх, а й своїх інженерів, які працюють на інших ділянках. І це ще не найгірші примеси конкурентної боротьби за виживання, яку змушені вести в нинішніх умовах наші металургійні підприємства.

Як вони виживають і чи виживуть у подальшому при культивуванні методів господарювання — тема, що, погодьтеся, заслуговує окремого осмислення.

Ігор НАУМЕНКО.
(Продовження. Початок див.
у номері за 19 червня 2001 р.)

Тиск ззовні — неприпустимий

Анатолій ЗЛЕНКО

(Початок на 1-й стор.).

З лєтовища Папа поїде до резиденції Папського нунція в Україні на вулицю Тургенівську. Після на-полягань преси міністр окреслив його маршрут: біля Аскольдової могили, площами Слави та Євро-пейською, Хрещатиком. Наступно-го дня і в понеділок бажаючи побачити й привітати Папу зможуть зробити це на проспекті Перемоги, яким Понтифік їхатиме служити літургії на стадіон «Чайка» в Києво-Святошинському районі.

Під час прес-конференції міністр був просто атакований запитаннями журналістів, стурбованих во-йовничими заявами правоохоронних органів. На думку преси, саме з їхнього боку є загроза неадек-ватної охорони порядку — на шкоду інтересам мешканців Києва та гостей, які хотіли б побачити Понтифіка. Анатолій Зленко запевнив, що пору-шить це питання на сьогоднішньому засіданні ор-гкомітету.

Також міністр зробив низку політичних заяв. Нас-тупний візит, за його словами, «стосується виключно України і Держави Ватикан як суверенних суб'єктів міжнародного права». «Намагання здійснити тиск ззов-ні українська сторона вважає неприпустимим, — наго-лосив Анатолій Зленко. — Ми знаємо про стурбова-ність Російської православної церкви, але вважаємо її перебільшеною.» Міністр повідомив, що є запевнення від УПЦ Московського патріархату про відсутність пла-нів щодо здійснення якихось провокацій під час візиту Папи. Але найбільше міністр покладається на «виваже-ність, розум і толерантність українського народу».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Силовики перестраховуються?

Надзвичайні заходи безпеки, заплановані нашими силовими відомствами на час візиту в Україну Папи Римського Івана Павла II, є надмірними. Голова церковного комітету з приготування візиту Понтифіка єпископ Станіслав Широкоградюк під час прес-конференції пояснив це «звичайним перестраховуванням» силовиків, яке може «тільки зашкодити». Він спростував твердження Держслужби охорони, СБУ та МВС, яке міститься у листівках, підписаних трьома поважними відомствами.

Зокрема, в них ідеться про те, що «надзвичайні заходи» застосовано на прохання Ватикану. Як з'ясувалося, цей «ек-спромт» має виключно вітчизняне походження. Ані Папа, ані ватикан-ська служба безпеки не мають до цих заходів жодного стосунку. По-дібні циркуляри було розповсюджено в будин-ках по можливому шляху слідування кортежу — мабуть, з міркувань без-пеки, як її розуміють на-ші чиновники.

Крім того, голова ко-мітету ще раз зазначив, що запрошення на служ-

би, які проводитиме Понтифік, розповсюд-жуються безкоштовно незалежно від належності до тієї чи тієї конфесії. На його думку, запро-шень має вистачити всім бажаючим. Видача три-ватиме до суботи за ад-ресами, про які вже по-відомлялося. В цілому, за словами єпископа, підготовка до церковної частини візиту вже май-же завершена. Станіслав Широкоградюк зазначив, що цей візит дасть до-даткову змогу Україні відчутти своє єднання з усім світом.

Олег ДЕНИСОВ.

Як ви ставитеся до візиту Папи Римського?

Опитування «ГУ»

Євдокія КОЛЕСНИК, відома українська оперна співачка: — Я з тих, хто сам вибирає собі віру, наслідую її від батьків. До візиту ставлюся як християнин, мирно. Хай приїжджає і зустрінеється зі своїми людьми. Всі мають право на життя і своє існування.

Борис ОЛІЙНИК, поет, член КПУ:

— Я православний. Стосовно всього іншого — жодних коментарів.

Олександр ГУРОВ, триразовий чемпіон Європи з боксу серед професіоналів у першій важкій вазі, представник На-ціональної ліги професіонального боксу України:

Купчинському в'їзд не забороняли

Директор департаменту консульської служби МЗС України Віктор Кирик заперечив учора інформацію про те, що ке-рівникові української служби радіо «Свобода» Роману Куп-чинському було заборонено в'їзд в Україну. Раніше останній повідомив про це в інтерв'ю Бі-бі-сі, зіславшись на свою розмову із працівниками СБУ. Віктор Кирик наголосив, що згідно з процедурою будь-які пропозиції СБУ чи МВС щодо

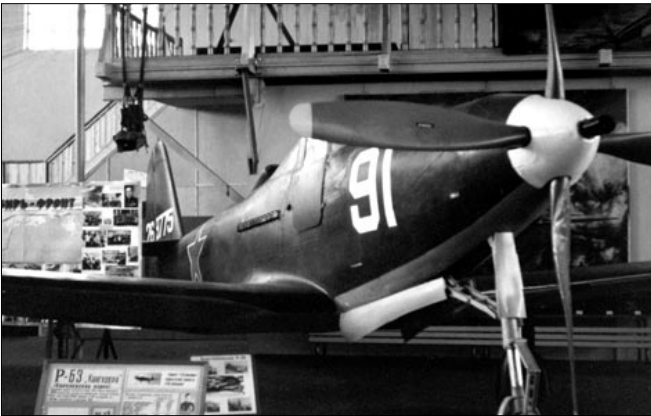
заборони для пана Купчинського в'їжджати в Україну мали б узгоджуватися особисто з міністром закордонних справ або з одним із його заступників. З такими питаннями вищезгадані організації до МЗС не зверталися, повідомив дипломат. Куп-чинський, між іншим, акредитований при МЗС як іноземний журналіст, і ніхто цієї акредитації не скасовував.

Вл. інф.

Виповнилося 60 років договору про міжнародну військову оренду

Загадки ленд-лізу

Ленд-ліз залишається однією з найменше вивчених сторінок в історії другої світової війни. Тривалий час радянські історики намагалися всіляко применшити його значення, західні ж стверджували, що саме аме-риканська техніка і обладнання дали змогу СРСР здо-бути перемогу.

На американському літаку «Кобра» літав тричі Герой Радянського Союзу Олександр Покришкін.

Спочатку ленд-лізом на-зивали поставки зброї, вій-ськової техніки, споряд-ження та продовольства зі США до Великобританії, та після 22 червня 1941 року американський уряд вирі-шив надавати допомогу й іншому союзникові по ан-тигітлерівській коаліції — СРСР. Міждержавний вій-ськовий лізинг сприймався як альтернатива прямій участі у військових діях і

повністю відповідав прого-лошеному Рузвельтом принципіві «американські хлопці ніколи не братимуть участі в чужих війнах».

З окопів ситуація вигля-дала дещо інакше. Беручи до рук банку з американ-ською тушонкою, радян-ські солдати глузливо каза-ли: «Давайте-но відкриємо другий фронт!» (висміюю-чи вичікувальну позицію союзників). А тим часом

через Атлантику до Мур-манська та Архангельська йшли каравани з військо-вими вантажами в супрово-ді конвою з радянських та британських суден. Нас-кільки ці поставки були значущі для фронту?

На початку війни у Чер-воній Армії було більше, ніж у противника, танків, літаків, гармат, і в той же час не вистачало інженер-ного і радіообладнання, не було механічних засобів тя-ги для артилерії, засобів для ремонту техніки, тран-спортування пального і заправки ним. Армійський автопарк був просто у ка-тастрофічному стані... А без усього цього маса військо-вої техніки швидко перет-ворювалася на купу виста-вочних експонатів. Та й поповнити технічні втрати в перші місяці війни без сторонньої допомоги ми не змогли б.

— Істина, як завжди, ле-жить десь посередині, — вважає доцент Української академії зовнішньої торгів-лі, полковник запасу Ан-дрій Лук'янов. — З одного боку, американці дещо припізналися зі своєю до-помогою: якби вона надій-шла раніше, скількох би втрат вдалося уникнути! В той же час на першому ета-

пі війни американські тан-ки і літаки нас дуже виру-чили: евакуйовані на схід радянські підприємства змогли відновити їх випуск лише під кінець 1942 року.

Щодо автотранспорту, то лише бронетанкові час-тини протягом війни об-слуговувало понад 100 ти-сяч «Студебеккерів», «Фор-дів», «Інтернаціоналів», «Остінів», близько 30 тисяч мотоциклів.

Військовий лізинг від-крив для СРСР унікальну можливість ознайомитися з найновішими технологія-ми, котрі пізніше було взя-то на озброєння вітчизня-ними конструкторами. Так у нас з'явився свій військо-вий транспортно-пасажир-ський літак Лі-2 (ліцензій-ний), який після війни склав основу радянської військової та цивільної аві-ації.

Загальна сума поставле-них за ленд-лізом до СРСР вантажів, за різними оцін-ками, становила 9,8—12 млрд. доларів (сьогодні це близько 100 млрд. доларів). Цікаво, що в рамках цього договору до СРСР ввозили-ся сучасні виробничо-тех-нологічні лінії і навіть цілі заводи, котрі ефективно працювали і в мирний час.

Ганна РОМАНЦОВА.

Хроніка. Факти. Події

■ Київ

У порядку денному ЄС і енергетика

В Україну з дводенним візитом прибув Прем'єр-міністр Швеції Йоран Перссон. Заплановано його зустрічі з Президентом Леонідом Кучмою і Прем'єр-міністром Анатолієм Кінахом. Сторони обговорять відносини між Європейськими союзом і Україною (візит проходить у рамках головування Швеції в ЄС) і розпочату Києвом програму реформ, зокрема в енергетичному секторі.

■ Софія

У монарха — 120 мандатів

«Національному альянсу Симеона II» не вистачило одного місяця для здобуття в парламенті абсолютної більшості. За результатами підрахунку, понад 99 відсотків голосів, альянс колишнього монарха отримав у народних зборах 120 місць. За ним ідуть колишнє правляче «Об'єднання демократичних сил» (51 місце), «Коаліція за Болгарію» (48) та «Рух за права і свободи турецької меншини» (21).

■ Тайбей

Тайвань достроково розпочинає випробування ракет «Петріот»

Влада Тайваню має намір уже сьогодні розпочати намічені на вересень випробування американських ракет «Петріот» класу «земля—повітря». Окрім того, Міноборони Тайваню заявляє про необхідність додаткових закупок американського озброєння для відвернення загрози з боку Китаю. Уже досягнуто домовленості з Вашингтоном про купівлю восьми субмарин.

■ Гонконг

На китайців чекає депортація?

Вищий суд у Гонконзі проводить слухання з питання про депортацію п'яти тисяч осіб, які перебралися до країни з Китаю. Апеляційний суд Гонконгу два роки тому виніс рішення на користь іммігрантів (китайці, в яких бодай один із батьків проживає в Гонконзі, мали право переселитися до них). Проте Пекін скасував його, посиляючися на те, що такий прецедент може відкрити шлях для сотень тисяч «перебіжчиків».

■ Тегеран

ЗМІ — під контроль

Верховний лідер Ірану аятола Хаменеї виніс рішення про те, що парламент країни правомочний розслідувати фінансову діяльність державної теле- і радіокомпанії. У листі верховного лідера йдеться, що такі розслідування є інструментом збереження здоров'я державних інституцій.

■ Італія

Прем'єр-медіамагнат

Новий прем'єр-міністр Італії, мільярдер Сільвіо Берлусконі, пообіцяв парламенту до початку серпня подати законопроект, спрямований на розв'язання конфлікту між його політичними та комерційними інтересами. На думку парламентаріїв, статус прем'єра-медіамагната становить серйозну загрозу демократії в Італії.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформгентств. Фото АП.

Дунайський

Гу Дні «Голосу України» на Одещині

«Тихо-тихо Дунай воду несе...» — співається у відомій пісні. А на берегах цієї могутньої водної магістралі вирують пристрасні довкола вкрай гострих проблем, що неабияк хвилюють мешканців Придунав'я й Одещини, заслуговують уваги країни загалом. У цьому ми, група журналістів «ГУ», переконалися, подорожуючи протягом майже тижня від Рені до Вилкового, тобто від крайньої верхньої до крайньої нижньої точки 170-кілометрового українського відрізку Дунаю. Були в нас зустрічі, розмови і на селі, з проблем становлення там принципів самоврядування, подальшого розвитку АПК, що теж заслуговують газетних публікацій. Та в цьому своєму репортажі-звіті ми вирішили зосередитися саме на «дунайському вузлі», від розв'язання якого залежить, без перебільшення, подальша доля сотень тисяч (а коли глянути ширше, за межі регіону, — то й багатьох мільйонів) людей.

Пляшку шампанського — й ту пополам

У Кілії на нас чекала приємна новина: на тутешньому суднобудівному-судноремонтному заводі якраз спускали на воду новий танкер. Сьоме споруджене тут у нинішньому році судно. Мабуть, уже самому такому фактові могли б позаздрити на багатьох підприємствах галузі. А коли ще врахувати постійне нарощування обсягів виробництва, тризмінну зайнятість людей, їхню доволі солідну зарплату...

Не знаємо, як проводжали попередні судна, певно — теж урочисто, така вже традиція. Та нинішнє, сміємо стверджувати, — з особливими почуттями. Й особливо багатолюдне: крім сотень заводчан у спеціалізованих, управлінців на чолі з директором підприємства Михайлом Мельником, на урочистий мітинг прибуло немало і гостей — з Одеси, з Києва. Чому раптом?

Компетентний коментар
Голова Комітету Верховної Ради
з питань будівництва, транспорту і зв'язку
Юрій КРУК:

— Нинішню подію я назвав би знаковою. Досі кілійські майстри споруджували судна для іноземних замовників, на їхні гроші, що, безумовно, засвідчує високий авторитет заводу. А цей танкер збудовано для Українського Дунайського пароплавства, причому на кошти, виділені з держбюджету. Відомо, яких величезних збитків зазнала ця компанія через події довкола Югославії. Верховна Рада, наш профільний комітет доклали немало зусиль, щоб хоч якоюсь мірою допомогти морякам у подоланні біди. Й ось крига, нарешті, скресла. В бюджеті вже нинішнього року вперше за останні часи виділяється два мільйони гривень на оновлення флоту пароплавства. В подальшому, сподіваємося, цифра зростатиме. Не лише на словах, а й на ділі сповідуватиметься принцип державної підтримки суднобудівної та судноплавної галузей, без

чого Україні повною мірою не відновити статусу морської держави.

...Після промов та вітань, під музичні акорди інженер Тетяна Касперська розбиває об борт судна пляшку шампанського — й танкер поволі сповзає в дунайські води.

Подумалося: оту пляшку, щоб під кілем судна завжди було сім футів, розбито не тільки заводчанами, а й судноплавцями. Пополам, так би мовити. З надії ми на краще майбутнє.

«Коротке плече» ох як пече!

У другій половині того ж дня в Ізмаїлі, в офісі Українського Дунайського пароплавства, за підтримки й участі народного депутата України Юрія Крука та президента УДП Петра Суворова було проведено «круглий стіл» фахівців пароплавства, портів, залізниць, митниці та керівників ряду місцевих владних структур. Загалом у засіданні взяло участь близько 150 осіб. Доволі тривала й глибока розмова точилася навколо головних проблем — відновлення повноцінного наскрізного судноплавства по Дунаю, залучення якомога більшої кількості вантажів і пасажирів.

Зараз же обстановка для перевізників складається тут украй несприятливо. Не встигли вони отямитися від санкцій ООН проти Югославії, як насіла нова біда — фарватер річки в районі Нового Саду заблокували уламки мостів, зруйнованих у результаті натовських бомбардувань. Наскрізне судноплавство й традиційні вантажопотоки по Дунаю перервалися. Це боляче вдарило по тутешніх судноплавних компаніях та дунайських портах. Флот УДП було «розрізано» на дві частки — за зруйнованими мостами застрягло близько ста його суден. Тепер і там, і в нижній час-

тині Дунаю пароплавство могло здійснювати вантажоперевезення лише на «короткому плечі», що вкрай не вигідно ні УДП, ні замовникам. Збитки компанії вже перевалили за 200 мільйонів доларів і продовжують зростати.

За цих умов фахівці УДП прагнуть знаходити нетрадиційні шляхи вантажо- і пасажироперевезень у нижній частині Дунаю з виходом у Чорне море. Водночас домоглися квоти на транспортування вантажів до Австрії у верхній частині річки, тим самим хоч частково завантаживши свій тамтешній флот. Більше того, українські моряки навчилися ходити... над уламками зруйнованих мостів, ще раз підтвердили свою високу репутацію. Та на заваді став понтонний міст на югославській ділянці Дунаю. Його розводять лиш раз на два тижні, до того ж — за надто високу плату. Що, знову ж таки, веде до збитків.

Біди мала б зарадити Дунайська комісія, на яку покладено організацію розчистки Дунаю задля налагодження безперешкодного наскрізного судноплавства. Та вона, хоча вже давно зібрано необхідні кошти, активності не виявляє, початок робіт не виправдано зволікає. Й кілька своїх засідань відвела не прийняттю конкретних рішень, а обговоренню... поведінки П. Суворова та профспілки УДП, які аж надто вже «настирливо» добиваються проведення робіт на небезпечній ділянці Дунаю.

Є проблема з налагодження наскрізних перевезень по Дунаю з виходом у Чорне море. Україна не має, по суті, власного шляху тут, тому наші судна змушені користуватися, за доволі високу плату, румунським Сулинським каналом. Українська Прорва, у розчистку якої вгепано немало коштів, раз по раз замулюється, стає несудноплавною. Є досить перспективний, на думку багатьох фахівців, варіант спорудження глибоководного з'єднувального каналу через гирло Швидке. Однак столичні відомства, передусім Мінтранс, до останнього часу наполягали на виділенні коштів з держбюджету саме на... Прорву. Може, позиція зміниться після зміни керівництва цього міністерства? А коли ні, то й надалі інвестуватимемо Румунію.

Моряки-дунайці, отож, з надією поглядають і вгору, і вниз річки — від розв'язання проблем, що там накопичилися, прямо залежить наскрізне судноплавство по Дунаю, а отже — і ефективна робота УДП.

Компетентний коментар
Голова Одеської облдержадміністрації
Сергій ГРИНЕВЕЦЬКИЙ:

— Дунай — природна артерія, що зв'язує нашу державу з багатьма країнами Східної та Центральної Європи і є одним з важливих міжнародних транспортних коридорів, інтегруватися до якого можна тільки через українські дунайські порти та УДП. Відродження високоєфективної діяльності цього пароплавства має здійснюватися, як на мене, за трьома напрямками, що повинні бути віднесені до пріоритетів діяльності як окремих міністерств, так і Кабміну в цілому.

Перше: потрібно дипломатичним шляхом розв'язати проблему відновлення судноплавства у середній частині Дунаю. Друге: прискореного вирішення потребує питання надання УДП статусу національного перевізника зовнішньоторговельних вантажів України на Дунаї з упровадженням системи пільг вітчизняним експортерам та імпортерам. Третє: необхідно забезпечити подальше фінансування будівництва танкерів для УДП, що дасть

ВУЗОЛ

змогу залучати нові вантажопотоки. Слід також удосконалювати нормативно-правову базу транзитних перевезень, прискоривши прийняття ряду вкрай необхідних для цього законів.

Перекрили порту «кисень»...

Спочатку деяка статистика. Три українські дунайські порти — Рені, Ізмаїл та Усть-Дунайськ — здатні щороку переробляти понад 24 мільйони тонн вантажів. А не дотягли торік і до 5 мільйонів тонн. Найпотужніший з портів — ренійський — знизив переробку, порівняно з рівнем, досягнутим у недалекому минулому, більш як у десять разів.

...Наша екскурсія по порту Рені в супроводі головного інженера підприємства Євгена Бондаря була не з радісних — серед пологого сонячного дня порт-велет ніби впав у сплячку: застигли без руху десятки потужних кранів, не видно біля причалів суден, як і вантажів на більшості складських площ, тільки деінде копошилися невеличкі купки людей... Так, і тут сама собою позначилася загальна обстановка на Дунаї. Та є у цього порту і свої специфічні, так би мовити, болячки.

У Ренійському міськвиконкомі нам випало стати свідками доволі палкої дискусії між першим заступником мера Харитоном Куку і начальником залізничної

станції Рені Миколою Бойченком. Перший відстоював ідею повнішого використання для транспортування в порт вантажів уже наявного залізничного шляху (що на значній своїй довжині пролягає територією Молдови) — через переговори з сусідами-транспортниками, вантажовласниками Молдови, України, Росії та інших країн, пошук різних варіантів взаємовигідного співробітництва. Другий був за спорудження до Рені від Ізмаїла нової залізничної колії, бо по-перше, мовляв, ресурс переговорів уже вичерпано, а по-друге, доходи від перевезень краще залишати в Україні, ніж віддавати їх сусідам. Аж ніяк не хочемо бути арбітрами в цій суперечці — то справа фахівців. Та все ж: коли буде, при нашій «апетитній» бідності, споруджена ота 50-кілометрова залізнична вітка? Порт же задихається без «кисню» не перший рік. Доки? Іншого шляху, крім уже діючої залізниці, хай частково і чужої, нині просто не існує. Саме через неї колись у порт шло до 10 мільйонів тонн вантажів, тепер — 600—700 тисяч тонн. Втрачено традиційні вантажопотоки, передусім — з Росії, негативно позначаються «ламані» тарифи (у сусідів надто високі «апетити»), дається взнаки ще ряд причин. Деякі з них, хай і з труднощами, поволі усуваються — значить, вести пошуки таки варто. І вкрай необхідно. Бо ж без «кисню» задихається не тільки порт — усе місто. Він, образно кажучи, мав би його годувати, більше, по суті, нікому. В Рені ж зараз найвищий не тільки в Придунав'ї, а й у всьому Причорномор'ї рівень безробіття — на одне вакантне місце, якщо воно з'являється, одразу претендує півтори сотні чоловік. Де ж вихід?

Компетентний коментар

Ренійський міський голова
Сергій КОЛЕВИЧ:

— Вбачаємо його не тільки в очікуваному поліпшенні ситуації на Дунаї загалом, а й у використанні власного інструменту — вільної економічної зони, створеної згідно з відповідним законом. Становлення зони вважаємо найголовнішим для себе завданням. Об'єктивні перепони долати дуже непросто, та все ж перспективи вимальовуються. Передусім — через залучення інвесторів, вантажовласників, які бажають переробляти, доводити свій товар до потрібних кондицій тут, у нас, на створюваних СП. У роботі кілька обнадійливих проєктів, скажімо — з переробки сої (американської), деревини (російської), є й інші. Саме завдяки їх реалізації сподіваємося відновити чи завернути у наш бік вантажопотоки для порту. А оживе він — оживе і місто.

***

Ми усвідомлюємо, що в цьому репортажі-звіті з Придунав'я лиш побіжно торкнулися тих складних проблем, які сьогодні йому болять. І яких мешканцям краю самотужки, без активнішої, ніж це було досі, участі столичних міністерств та відомств не розв'язати. Тому цю публікацію вважаємо лиш першою, так би мовити, заявкою до вкрай важливої теми. Надалі беручи під інформаційний контроль «Голосу України» ситуацію на Дунаї і в Придунав'ї, ще не раз повертатимемося до названих і багатьох не названих тут проблем.

Леонід БРОВЧЕНКО,
Георгій ВОРОТНЮК,
Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Рені—Ізмаїл—Кілія—Вилкове—Одеса.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

На одне вакантне місце претендує півтори сотні чоловік

У номер

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ввезення в Україну цукру-сирцю тростинного в 2001 році

Стаття 1. Установити обсяг ввезення в Україну у 2001 році цукру-сирцю тростинного (код згідно з ТН ЗЕД 17.01.11) 260 тис. тонн.

Ставка ввізного мита на цукор-сирець тростинний (код згідно з ТН ЗЕД 17.01.11), що ввозиться в Україну в межах зазначеного обсягу, встановлюється в розмірі 1 відсотка митної вартості, але не менш як 5 євро за одну тунну, терміном до 1 вересня 2001 року.

Стаття 2. Здійснювати переробку цукру-сирцю тростинного, що ввозитиметься в межах передбачених цим Законом обсягів, на підприємствах, які визначаються Міністерством аграрної політики України на конкурсних засадах.

Стаття 3. Механізм регулювання імпорتنних поставок цукру-сирцю тростинного в обсягах згідно з цим Законом та порядок контролю за його виконанням встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 4. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
29 травня 2001 року.
№ 2462-III.

■ Ноу-хау

І ми не ликом шиті...

6. Крани-богатирі народжуються в Чернівцях

Колектив Чернівецького управління механізації налагодив виробництво першого гідравлічного автомобільного крана, який не має аналогів в Україні. Цей богатир здатний брати на свою стрілу 80-тонний вантаж і піднімати його на висоту 18-поверхового будинку. На випробувальному полігоні він навіть перевершив себе — здолав стотонний рубіж.

На світових теренах лише п'ять фірм спеціалізуються на виробництві таких «суперважковаговиків». Але не кожна з них намілюється братися за випуск кранів-вісімдесятитонників.

Такі механізми — незамінні на спорудженні газокompресорних станцій, у гірничорудній справі, при рятувальних роботах. Украй потрібні вони гідроенергетикам, машинобудівникам. Тому чернівчани не прогадали у своєму виборі. На перші три автокрани з буковинською маркою одразу ж знайшовся покупець: управління магістральних газопроводів «Київтрансгаз».

— Раніше ми користувалися механізмами німецького виробництва, — розповів головний механік «Київтрансгазу» В. Арапетов. — Але в них є один суттєвий недолік: низька прохідність. Через це не можемо застосовувати їх на ділянках зі складним рельєфом. Чернівецькі автокрани — всюдихідні, надійні, економічні і значно дешевші від зарубіжних аналогів.

Ці якості забезпечують буковинським «суперважковаговикам» багато чинників. І передусім потужний двигун, який споживає порівняно небагато пального. Механізм монтується на тягачах колишніх ракетовозів, решта — плід творчої фантазії конструкторів одеського інституту «Укрінкран».

У чернівецьких кранобудівників, схоже, не буде проблем зі збутом продукції.

— Та ми маємо намір випускати не лише суперсильні машини, — поділився планами технічний директор управління механізації Володимир Сопіт, — а й п'ятдесятитонні, а також бурові установки нового типу. Ними вже зацікавилися нафтодобувники Тюмені, Туркменістану, Румунії.

Додає оптимізму й те, що Кабмін включив управління до списку підприємств, продукцію яких Україна розраховуватиметься за російський газ.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

ЗАКОН
УКРАЇНИ

Про стандартизацію

Цей Закон встановлює правові та організаційні засади стандартизації в Україні і спрямований на забезпечення єдиної технічної політики у цій сфері.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення
У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

- стандартизація — діяльність, що полягає у встановленні положень для загального і багаторазового застосування щодо наявних чи можливих завдань з метою досягнення оптимального ступеня впорядкування у певній сфері, результатом якої є підвищення ступеня відповідності продукції, процесів та послуг їх функціональному призначенню, усуненню бар'єрів у торгівлі і сприянню науково-технічному співробітництву;
- міжнародна стандартизація — стандартизація, що проводиться на міжнародному рівні та участь у якій відкрита для відповідних органів усіх країн;
- регіональна стандартизація — стандартизація, що проводиться на відповідному регіональному рівні та участь у якій відкрита для відповідних органів країн певного географічного або економічного простору;
- національна стандартизація — стандартизація, що проводиться на рівні однієї країни;
- орган стандартизації — орган, що займається стандартизацією, визнаний на національному, регіональному чи міжнародному рівні, основними функціями якого є розроблення, схвалення чи затвердження стандартів;
- нормативний документ — документ, який встановлює правила, загальні принципи чи характеристики різних видів діяльності або їх результатів. Цей термін охоплює такі поняття як «стандарт» , «кодекс усталеної практики» та «технічні умови»;
- консенсус — загальна згода, яка характеризується відсутністю серйозних заперечень по суттєвих питаннях у більшості заінтересованих сторін та досягається в результаті процедури, спрямованої на врахування думки всіх сторін та зближення розбіжних точок зору;
- стандарт — документ, що встановлює для загального і багаторазового застосування правила, загальні принципи або характеристики, які стосуються діяльності чи її результатів, з метою досягнення оптимального ступеня впорядкованості у певній галузі, розроблений у встановленому порядку на основі консенсусу;
- міжнародний та регіональний стандарти — стандарти, прийняті відповідно міжнародним та регіональним органом стандартизації;
- національні стандарти — державні стандарти України, прийняті центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації та доступні для широкого кола користувачів;

- кодекс усталеної практики (звід правил) — документ, що містить практичні правила чи процедури проектування, виготовлення, монтажу, технічного обслуговування, експлуатації обладнання, конструкцій чи виробів. Кодекс усталеної практики може бути стандартом, частиною стандарту або окремим документом;
- технічні умови — документ, що встановлює технічні вимоги, яким повинні відповідати продукція, процеси чи послуги. Технічні умови можуть бути стандартом, частиною стандарту або окремим документом;
- технічний регламент — нормативно-правовий акт, прийнятий органом державної влади, що встановлює технічні вимоги до продукції, процесів чи послуг безпосередньо або через посилання на стандарти чи відтворює їх зміст.

Стаття 2. Сфера дії Закону
Цей Закон регулює відносини, пов'язані з діяльністю у сфері стандартизації та застосуванням її результатів, і поширюється на суб'єкти господарювання незалежно від форми власності та видів діяльності, органи державної влади, а також на відповідні громадські організації.
Дія цього Закону не поширюється на ядерні матеріали, фармацевтичну продукцію, стандарти медичного обслуговування, бухгалтерського обліку, освіти, а також інші соціальні стандарти, сфера дії яких встановлюється відповідними законами.

Стаття 3. Законодавство України у сфері стандартизації

Законодавство України у сфері стандартизації складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у цій сфері.

Стаття 4. Об'єкти стандартизації
Об'єктами стандартизації є продукція, процеси та послуги (далі — продукція), зокрема матеріали, складники, обладнання, системи, їх сумісність, правила, процедури, функції, методи чи діяльність.

Стаття 5. Мета та основні принципи державної політики у сфері стандартизації

Метою стандартизації в Україні є забезпечення безпеки для життя та здоров'я людини, тварин, рослин, а також майна та охорони довкілля, створення умов для раціонального використання всіх видів національних ресурсів та відповідності об'єктів стандартизації своєму призначенню, сприяння усуненню технічних бар'єрів у торгівлі.

- Державна політика у сфері стандартизації базується на таких принципах:
- забезпечення участі фізичних і юридичних осіб в розробленні стандартів та вільного вибору ними видів стандартів при виробництві чи постачанні продукції, якщо інше не передбачено законодавством;
- відкритості та прозорості процедур розроблення і прийняття стандартів з урахуванням інтересів усіх заінтересованих сторін, підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних виробників;
- доступності стандартів та інформації щодо них для користувачів; відповідності стандартів законодавству;
- адаптації до сучасних досягнень науки і техніки з урахуванням стану національної економіки;
- пріоритетності прямого впровадження в Україні міжнародних та регіональних стандартів;
- дотримання міжнародних та європейських правил і процедур стандартизації;
- участі у міжнародній (регіональній) стандартизації.

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Стаття 6. Суб'єкти стандартизації
Суб'єктами стандартизації є:

- центральный орган виконавчої влади у сфері стандартизації;

рада стандартизації;

- технічні комітети стандартизації;
- інші суб'єкти, що займаються стандартизацією.

Стаття 7. Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації організовує, координує та провадить діяльність щодо розроблення, схвалення, прийняття, перегляду, зміни, розповсюдження національних стандартів відповідно до цього Закону і як національний орган стандартизації представляє Україну в міжнародних та регіональних організаціях із стандартизації.

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації виконує такі основні функції:

- забезпечує реалізацію державної політики у сфері стандартизації;

- вживає заходів щодо гармонізації розроблюваних національних стандартів з відповідними міжнародними (регіональними) стандартами;
- бере участь у розробленні і узгодженні технічних регламентів та інших нормативно-правових актів з питань стандартизації;
- встановлює правила розроблення, схвалення, прийняття, перегляду, зміни та втрати чинності національних стандартів, їх позначення, класифікації за видами та іншими ознаками, кодування та реєстрації;
- вживає заходів щодо виконання зобов'язань, зумовлених участю в міжнародних (регіональних) організаціях стандартизації;
- співпрацює у сфері стандартизації з відповідними органами інших держав;
- формує програму робіт із стандартизації та координує її реалізацію;

приймає рішення щодо створення та припинення діяльності технічних комітетів стандартизації, визначає їх повноваження та порядок створення;

- організовує створення і ведення національного фонду нормативних документів та національного центру міжнародної інформаційної мережі ISONET WTO;
- організовує надання інформаційних послуг з питань стандартизації.

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації може виконувати інші функції та повноваження згідно із законами України.

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації вносить подання до Кабінету Міністрів України щодо делегування повноважень стосовно організації розроблення, схвалення, прийняття, перегляду та зміни національних стандартів у галузі будівництва та промисловості будівельних матеріалів центральному органу виконавчої влади в цій сфері діяльності.

Стаття 8. Рада стандартизації
Рада стандартизації (далі — Рада) є колегіальним консультативно-дорадчим органом при Кабінеті Міністрів України.

Персональний склад Ради та положення про неї затверджує Кабінет Міністрів України.

Основною метою діяльності Ради є налагодження взаємодії між виробниками, споживачами продукції та органами державної влади, узгодження інтересів у сфері стандартизації, сприяння розвитку стандартизації.

Рада формується на паритетних засадах із представників органів виконавчої влади, центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації, суб'єктів господарювання, Національної академії наук України, галузевих академій наук та відповідних громадських організацій. Діяльність Ради ґрунтується на засадах відкритості та гласності.

Основною функцією Ради є вивчення, аналіз та розроблення пропозицій щодо вдосконалення діяльності у сфері стандартизації стосовно:

- створення технічних комітетів стандартизації та визначення напрямів їх діяльності;
- прийняття міжнародного, регіонального чи іншого стандарту як національного стандарту;
- проведення експертиз проектів технічних регламентів та інших нормативних документів з питань технічного регулювання;
- програм робіт із стандартизації. Рада має право: одержувати від органів виконавчої влади інформацію і матеріали з питань, що належать до її компетенції; залучати в разі потреби у встановленому порядку до роботи в Раді спеціалістів органів виконавчої влади, науково-дослідних установ та організацій;
- вносити пропозиції до відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань, що належать до її відання.

Стаття 9. Технічні комітети стандартизації
Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації створює технічні комітети, на які покладаються функції з розроблення, розгляду та погодження міжнародних (регіональних) та національних стандартів.

Технічні комітети стандартизації формуються з урахуванням принципу представництва всіх заінтересованих сторін. До роботи в технічних комітетах стандартизації залучаються на добровільних засадах уповноважені представники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, науково-технічних та інженерних товариств (спілок), товариств (спілок) споживачів, відповідних громадських організацій, провідні науковці і фахівці.

Організаційне забезпечення діяльності технічних комітетів здійснюють їх секретаріати.

Положення про технічні комітети затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації.

Технічні комітети стандартизації не можуть мати на меті одержання прибутку від своєї діяльності.

Стаття 10. Інші суб'єкти, що займаються стандартизацією

Центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та їх об'єднання, відповідні громадські організації мають право у відповідних сферах діяльності та в межах повноважень, установлених законом, з урахуванням своїх господарських та професійних інтересів організовувати і виконувати роботи із стандартизації, зокрема:

- розробляти, схвалювати, приймати, переглядати,

змінювати стандарти відповідного рівня та припиняти їх дію, встановлювати правила їх розроблення, позначення та застосування;

подавати до центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації пропозиції щодо створення технічних комітетів стандартизації та розроблення національних стандартів чи прийняття як національних стандартів міжнародних (регіональних) чи власних стандартів;

представляти Україну у відповідних міжнародних та регіональних спеціалізованих організаціях із стандартизації, виконувати зобов'язання, які передбачені відповідними положеннями цих організацій;

створювати і вести інформаційні фонди нормативно-правових актів та нормативних документів для забезпечення своєї діяльності та інформаційного обміну;

- видавати і розповсюджувати власні стандарти, документи спеціалізованих міжнародних, регіональних організацій із стандартизації, членами яких вони є чи з якими співпрацюють на підставі положень цих організацій або відповідних договорів, а також делегувати ці повноваження іншим юридичним особам;

інформувати центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації про роботи із стандартизації за своїми напрямками.

Заінтересовані особи мають право брати участь у сфері стандартизації, розглядати проекти розроблюваних національних стандартів та надавати розробникам відповідні пропозиції та зауваження до них.

Міністерство оборони України, враховуючи особливості сфери оборони, визначає порядок застосування стандартів для забезпечення потреб оборони України відповідно до покладених на нього функцій.

Розділ III. СТАНДАРТИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття 11. Розроблення, прийняття, перевірка, внесення змін та перегляд стандартів

Залежно від рівня суб'єкта стандартизації, який приймає чи схвалює стандарти, розрізняють:

- національні стандарти, кодекси усталеної практики та класифікатори, прийняті чи схвалені центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації, виданим каталоги та реєстри загальнодержавного застосування;

- стандарти, кодекси усталеної практики та технічні умови, прийняті чи схвалені іншими суб'єктами, що займаються стандартизацією.

Стандарти повинні відповідати потребам ринку, сприяти розвитку вільної торгівлі, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції та бути викладеним таким чином, щоб їх неможливо було використовувати з метою введення в оману споживачів продукції, якої стосується стандарт, чи надавати перевагу виробнику продукції або продукції залежно від місця її виготовлення.

Об'єкт стандартизації може бути об'єктом інтелектуальної чи промислової власності, якщо розробник стандарту в установленому законодавством порядку отримав дозвіл у власника прав на цей об'єкт.

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації з урахуванням суспільної потреби у стандартах, державних пріоритетів, пропозицій технічних комітетів стандартизації та інших суб'єктів стандартизації щороку формує програму робіт із стандартизації (далі — програма), яка включає перелік національних стандартів, прийнятих до розроблення. Програма публікується один раз на шість місяців в офіційному виданні центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації та розміщується в інформаційних мережах.

Національні стандарти розробляються технічними комітетами стандартизації, а в разі їх відсутності — іншими суб'єктами стандартизації, що мають для цього відповідний науково-технічний потенціал.

Правила та порядок розроблення, схвалення, прийняття, перегляду, зміни та припинення дії національних стандартів, які встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації, повинні передбачати:

- критерії врахування чи відхилення пропозицій щодо розроблення національних стандартів;
- критерії визначення розробників національних стандартів;
- визначення пріоритетів щодо застосування міжнародних (регіональних) стандартів;
- механізм апеляції;
- інформування заінтересованих сторін про стан робіт у сфері національної стандартизації. Строк розгляду проекту національного стандарту та подання відгуків не може бути меншим, ніж 60 днів від дня його опублікування;

- ознайомлення за рівних умов з проектами національних стандартів усіх заінтересованих сторін.

Під час схвалення або прийняття національного стандарту центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації визначає дату надання стандарту чинності з урахуванням часу на виконання підготовчих заходів щодо його впровадження.

Перелік національних стандартів, схвалених та прийнятих протягом місяця, публікується наступного місяця в офіційному виданні центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації.

Міжнародні (регіональні) стандарти запроваджуються як національні стандарти за умови їх прийняття центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації.

Прийняття міжнародного (регіонального) стандарту — це опублікування національного стандарту, що ґрунтується на відповідному міжнародному (регіональному) стандарті, чи підтвердження того, що міжнародний (регіональний) стандарт має той самий статус, що і національний стандарт, із зазначенням будь-яких відхилень від міжнародного (регіонального) стандарту.

Перевірку чинних національних стандартів на відповідність законодавству, інтересам держави, потребам споживачів, рівню розвитку науки і техніки, вимогам міжнародних (регіональних) стандартів здійснюють відповідні технічні комітети або інші суб'єкти стандартизації відповідно до цього Закону. Стандарти на продукцію перевіряються не рідше одного разу на п'ять років. За результатами перевірки відповідні технічні комітети або інші суб'єкти стандартизації подають пропозиції про перегляд, зміни чи скасування стандартів до центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації.

Перегляд, в результаті якого розроблюється новий національний стандарт або вносяться зміни до чинного стандарту, здійснюється у порядку, встановленому для розроблення стандартів.

Припинення дії національного стандарту здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації у разі припинення випуску продукції, регламентованої цим стандартом, а також у разі розроблення, схвалення або прийняття замість нього іншого стандарту за поданням відповідного технічного комітету стандартизації або іншого суб'єкта стандартизації відповідно до цього Закону.

Інформація про зміни, текст змін національних стандартів публікується в офіційному виданні центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації не пізніше, ніж за 90 днів до терміну надання їм чинності.

Стаття 12. Порядок застосування стандартів

Стандарти застосовуються на добровільних засадах, якщо інше не встановлено законодавством.

Стандарти застосовуються безпосередньо чи шляхом посилання на них в інших документах.

Застосування стандартів чи їх окремих положень стає обов'язковим:

для всіх суб'єктів господарювання, якщо це передбачено в технічних регламентах чи інших нормативно-правових актах;

для учасників угоди (контракту) щодо розроблення, виготовлення чи постачання продукції, якщо в ній (ньому) є посилання на певні стандарти;

для виробника чи постачальника продукції, якщо він склав декларацію про відповідність продукції певним стандартам чи застосував позначення цих стандартів у її маркуванні;

для виробника чи постачальника, якщо його продукція сертифікована щодо дотримання вимог стандартів.

Міжнародні (регіональні) стандарти та стандарти інших країн, якщо їх вимоги не суперечать законодавству України, можуть бути застосовані в Україні в установленому порядку шляхом посилання на них у національних та інших стандартах.

Стандарти, застосовані під час виготовлення продукції, повинні зберігатися у виробника протягом 10 років після випуску останнього виробу даного виду продукції.

Стаття 13. Застосування стандартів у технічних регламентах та інших нормативно-правових актах

Технічні регламенти та інші нормативно-правові акти встановлюють обов'язкові вимоги щодо:

- захисту життя, здоров'я та майна людини;
- захисту тварин, рослин;
- охорони довкілля;
- безпеки продукції, процесів чи послуг;
- запобігання введенню в оману стосовно призначення та безпеки продукції;
- усунення загрози для національної безпеки.

У разі посилання на стандарти в технічних регламентах, інших нормативно-правових актах зазначається, чи є дотримання певних стандартів єдиним або тільки одним із шляхів виконання вимог цих документів. Виробник чи постачальник має довести, що продукція, вироблена без застосування цих стандартів, відповідає вимогам відповідних технічних регламентів або інших нормативно-правових актів.

У разі виникнення об'єктивних перешкод для застосування певних обов'язкових вимог національного стандарту виробник чи постачальник продукції зобов'язаний повідомити про це центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації. Одночасно виробник може звернутися до центрального органу виконавчої влади у сфері стандартизації з пропозиціями щодо скасування, позачергового перегляду та внесення відповідних змін до цього стандарту, або з обґрунтованим клопотанням про надання дозволу на тимчасовий випуск продукції з відхиленнями від зазначених обов'язкових вимог. Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації вивчає обґрунтованість звернення виробника, проводить у разі потреби необхідні експертизи і за наявності підстав після погодження із відповідним центральним органом виконавчої влади, що здійснює контроль за дотриманням відповідних вимог національного стандарту, може надати такий дозвіл і встановити обмеження терміну його дії.

У разі виготовлення продукції на експорт, якщо угодою (контрактом) визначено інші вимоги, ніж ті, що встановлені технічними регламентами або іншими нормативно-правовими актами України, дозволяється застосовувати норми угоди (контракту), якщо вони не суперечать законодавству України в частині вимог до процесу виготовлення продукції, її зберігання та транспортування на території України.

Державний нагляд за дотриманням вимог технічних регламентів або інших нормативно-правових актів здійснюється в порядку, встановленому законодавством.

Особи, винні в порушенні законодавства у сфері стандартизації, несуть відповідальність згідно з законами України.

Стаття 14. Знак відповідності національним стандартам

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації має право встановлювати знак відповідності продукції національним стандартам.

Національний знак відповідності продукції національним стандартам — знак, який засвідчує відповідність позначеної ним продукції всім вимогам стандартів, які поширюються на цю продукцію.

Опис та правила застосування національного знака відповідності продукції національним стандартам встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації.

Відповідність продукції національним стандартам добровільно підтверджується у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації.

Розділ IV. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА СТАНДАРТИ, КОДЕКСИ УСТАЛЕНОЇ ПРАКТИКИ ТА ТЕХНІЧНІ УМОВИ

Стаття 15. Право власності, видання та розповсюдження стандартів

Право власності на національні стандарти, кодекси ustalеної практики, класифікатори та каталоги належить державі. Від імені держави права власника на ці документи здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації.

Право власності на інші стандарти, створені іншими суб'єктами стандартизації, належить тим суб'єктам, за кошти яких вони створені або яким воно передано в установленому законом порядку.

Національні стандарти, кодекси ustalеної практики, класифікатори та каталоги видає, перевидает

суджує центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації.

Видання і розповсюдження документів міжнародних (регіональних) організацій із стандартизації, членом яких є Україна, здійснюють центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації та інші суб'єкти стандартизації на підставі положень цих організацій.

Забороняється повністю чи частково відтворювати, тиражувати і розповсюджувати як офіційні видання будь-які стандарти, кодекси ustalеної практики, технічні умови або їх частини без дозволу їх власника чи уповноваженої ним особи, крім випадків, передбачених законом.

У разі відтворення чи розповсюдження стандарту, кодексу ustalеної практики, технічних умов без дозволу їх власника чи уповноваженої ним особи суб'єкт стандартизації не несе відповідальності за невідповідність тексту розповсюджуваного документа його офіційному тексту чи за наслідки, спричинені застосуванням розповсюджуваного документа.

Суб'єкт стандартизації має право на відшкодування збитків, завданих йому несанкціонованим розповсюдженням стандарту, кодексу ustalеної практики, технічних умов, відповідно до закону.

Порядок видання та розповсюдження технічних регламентів встановлюється законом.

Стаття 16. Надання інформаційних послуг

Інформаційні послуги надаються шляхом опублікування офіційних текстів стандартів, інформаційних та довідкових видань, а також їх розповсюдження інформаційними мережами в ініціативному порядку та на замовлення.

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації через національний інформаційний фонд нормативних документів та національний центр міжнародної інформаційної мережі ISONET WTO забезпечує інформацією вітчизняних та іноземних користувачів.

Для інформаційного забезпечення користувачів центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації організовує формування каталогу нормативних документів у сфері стандартизації на національному рівні, встановлює правила його створення та ведення.

Суб'єкт стандартизації, відповідальний за розроблення і схвалення стандартів, які можуть створити технічні бар'єри у торгівлі, надає відповідну інформацію центральному органу виконавчої влади у сфері стандартизації, який через міжнародну інформаційну мережу ISONET WTO надає цю інформацію користувачам у строки, встановлені кодексом ustalеної практики стандартизації.

Розділ V. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 17. Міжнародне співробітництво у сфері стандартизації

Центральний орган виконавчої влади у сфері стандартизації відповідно до закону представляє інтереси України в міжнародних організаціях із стандартизації, вживає заходів щодо адаптації законодавства України у сфері стандартизації до законодавства Європейського Союзу, здійснює співробітництво в цій сфері з відповідними органами інших країн, приймає рішення про приєднання до міжнародних (регіональних) систем стандартизації, укладає договори про співробітництво та здійснення робіт у сфері стандартизації.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються норми міжнародного договору.

Розділ VI. ФІНАНСУВАННЯ РОБІТ ІЗ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Стаття 18. Джерела фінансування

Роботи із стандартизації фінансуються замовниками цих робіт.

Джерелами фінансування є:

- кошти Державного бюджету України;
- кошти, передбачені на виконання програм і проектів;
- кошти суб'єктів господарювання;
- кредити банків;
- інші кошти, передбачені законом.

Витрати підприємств, пов'язані з розробленням стандартів, відносяться до витрат на науково-технічне забезпечення їх господарської діяльності.

Витрати на роботи із стандартизації бюджетних установ та організації відшкодовуються за рахунок коштів, передбачених на їх утримання.

Замовниками робіт із стандартизації за кошти Державного бюджету України є центральні органи виконавчої влади, на які законодавством покладено відповідальність за технічне регулювання у визначених сферах діяльності.

Замовлення робіт із стандартизації за кошти Державного бюджету України, в тому числі на державне оборонне замовлення, здійснюється без проведення торгів (конкурсів, тендерів).

Стаття 19. Використання коштів, одержаних від реалізації стандартів

Кошти, одержані від реалізації національних, регіональних і міжнародних стандартів, спрямовуються виключно на виконання робіт із стандартизації, розвиток науково-технічної бази.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом:

внести до Верховної Ради України законопроекти щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

прийняти нормативно-правові акти, що впливають з цього Закону;

забезпечити приведення своїх нормативно-правових актів, а також нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність з нормами цього Закону;

визначити порядок та терміни дії галузевих стандартів та прирівняних до них інших нормативних документів колишнього СРСР.

3. Державні та інші стандарти є чинними до припинення їх дії або до прийняття відповідних стандартів згідно з вимогами цього Закону.

4. Вимоги державних та інших стандартів, обов'язкові до виконання, є чинними до прийняття відповідних технічних регламентів та інших нормативно-правових актів, які регулюють ці питання.

5. До приведення законодавства у відповідність з цим Законом законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
17 травня 2001 року.
№ 2408-III.

Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про державні нагороди України»

Верховна Рада України *постановляє*:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У частині другій статті 37 Кримінального кодексу України слова «має почесне звання або» і «почесного звання або» виключити.

2. У назві та тексті статті 39 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170) слова «відзнаками Президента України та присвоєння почесних звань» і «відзнаками Президента України та про присвоєння почесних звань» виключити.

3. У пункті 5 статті 25 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20—21, ст. 190) слова «президентськими відзнаками та почесними званнями» виключити.

II. Визнати такими, що втратили чинність:

1. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 7 травня 1981 року «Про затвердження Положення про державні нагороди Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1981 р., № 20, ст. 290).

2. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 1 жовтня 1981 року «Про встановлення почесних звань «Заслужений хімік Української РСР» і «Заслужений працівник соціального забезпечення Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1981 р., № 41, ст. 674).

3. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 2 грудня 1981 року «Про встановлення почесного звання «Заслужений працівник фізичної культури Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1981 р., № 50, ст. 856).

4. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 9 лютого 1982 року «Про встановлення почесного звання «Заслужений журналіст Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1982 р., № 8, ст. 98).

5. Постанову Президії Верховної Ради Української РСР від 22 березня 1982 року «Про порядок вручення державних нагород Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1982 р., № 14, ст. 181).

6. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 28 березня 1983 року «Про внесення змін до Положення про державні нагороди Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1983 р., № 15, ст. 295).

7. Постанову Президії Верховної Ради Української РСР від 15 листопада 1988 року «Про вдосконалення порядку нагородження державними нагородами Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1988 р., № 48, ст. 1126).

8. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 15 листопада 1988 року «Про внесення змін у систему почесних звань Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1988 р., № 48, ст. 1127).

9. Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 20 квітня 1989 року «Про внесення змін і доповнень до Положення про державні нагороди Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1989 р., № 18, ст. 164).

10. Постанову Президії Верховної Ради Української РСР від 1 серпня 1990 року «Про затвердження форми нагородного листа для представлення до нагородження державними нагородами Української РСР» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1990 р., № 33, ст. 489).

11. Постанову Президії Верховної Ради України від 3 січня 1992 року «Про Комісію Президії Верховної Ради України у питаннях заснування державних нагород України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 17, ст. 212).

12. Постанову Президії Верховної Ради України від 2 березня 1992 року «Про громадян України, відзначених державними нагородами СРСР» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 322).

13. Постанову Президії Верховної Ради України від 15 листопада 1993 року «Про зміни в складі Комісії Президії Верховної Ради України у питаннях заснування державних нагород України» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 46, ст. 432).

III. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
17 травня 2001 року.
№ 2419-III.

Адреналін і літаючий фін

Минулої суботи до Києва завітала Формула-1. Срібний болід «West МакЛарен Мерседес» з відчайдушним ревінням накручував кола на Хрещатику, заворожуючи божевільною швидкістю. І ось перед збудженим натовпом у супроводі посиленої охорони з'являється чоловік у сірому вбранні. Важко повірити, що перед нами — один із найшвидших гонщиків планети, дворазовий чемпіон світу з «королівських» перегонів Формула-1 Міка Хаккінен.

Сьогодні автоперегони у класі Формула-1 — один з найпопулярніших видів спорту на землі. Приймати у себе їх мають за честь лише 16 країн світу. Україна увійшла до 19 країн, які отримали право на проведення високої спортивної акції Формули-1 — «West Адреналін шоу». Звичайно, дійство, що відбулося на Хрещатику, — це ще не гран-прі в Україні. Але принаймні пристойна копія його відчуттів.

До того ж пережити неймовірні перевантаження (під час розгону шия пілота зазнає тиску, еквівалентного 25 мішкам цукру на голову, а за всю гонку водій втрачає майже два кілограми ваги і три літри рідини) на київських заїздах мали нагоду не лише автопрофі, а й «звичайні» люди, хоч і також «зірки».

Серед пасажирів англійського пілота Кріса Гудвіна у двомісному боліді МакЛарена, точній копії гоночного варіанта, зокрема, побували лідер рок-групи «BB» Олег Скрипка, легенди українського спорту Сергій Бубка і Андрій Медведєв, мер Києва Олександр Омельченко.

Олег Скрипка, вилізши після фіні-

шу зі «срібної стріли», в якій під час шалених віражів перебував у напівлежачому стані, і знявши гоночний шлем, вигукнув: «Повний клас! Супер!». А вже отямившись, додав: «Я, чесно кажучи, не дуже спортивний. Але тепер розумію, чому люди ганяють туди-сюди по колу. Тепер я відчуваю, що можна «присісти» на цю справу і на старості літ зайнятися автоспортом, підкоряти швидкості».

Щоправда, перед стартом усі, крім хіба суперспокійного водія Кріса Гудвіна, неприховано хвилювались.

Олександр Омельченко зізнався, що в ці хвилини він згадував, як хлопчиком упав з коня, як після війни вчився кататися на одному ковзані (бо більше не було). А після фінішу столичний міський голова, все ще в гоночному комбінезоні, заспівав: «Дивлюсь я на небо та й думку гадаю, чому я не сокіл, чому не літаю...»

За словами Кріса, його МакЛарену вдалося розігнатися на Хрещатику до 195 км/год (хоча цей болід спроможний на швидкість до 282 км/год, а гоночний — до 380). Але вже на старті автомобіль набрав швидкість 100 км/год. До речі, К. Гудвін, який брав участь практично у всіх подібних шоу «West Адреналін» в інших країнах, визнав асфальтове покриття на Хрещатику «чи не найкращим у Європі». А учасники шоу казали, що під час їзди, незважаючи на шок, «відчували себе», бачили глядачів довкола і навіть хотіли покататися більше і швидше.

Олександр Омельченко назвав «West Адреналін шоу» подією «на рівні світового стандарту». Нині Україна готується подати заявку на проведення у 2016 році олімпійських ігор у Києві та інших містах нашої держави. Столичний міський голова зазначив, що, можливо, незабаром у Києві може бути і автотраса для «формульних» перегонів. Уряд Москви вже вирішив інвестувати багато мільйонів доларів (для спорудження автотраси для етапу Формули-1 в Росії). На думку пана Омельченка, така траса в Києві може пролягти або в Гідропарку, або на печерських пагорбах. «Але для цього треба вирішити формулу-2: де взяти кошти», — сказав він. І додав: «Віднайшли їх на реконструкцію до Дня незалежності, віднайдемо і на трек, і на автостраду. Як казали Ільф і Петров, «ударим автотребогом по бездоріжжю».

А що ж головний гість свята — Міка? Ще до зустрічі з ним журналістам запала в очі цікава деталь: проти місць для всіх учасників прес-конференції були виставлені таблички з їх посадами та регаліями, а проти центрального стільця — «Міка Хаккінен». Справді, його ім'я не потребує роз'яснень.

Як з'ясувалося, «літаючий» фін Міка — не з тих спортсменів, у котрих душа завжди нарозхрист перед об'єктами і мікрофонами. І все-та-

ки відчувалося, що це — людина, яка добре знає собі ціну, вірити у себе, свою справу і найменше цікавиться тим, що про нього думають, пишуть і говорять. А щодо емоцій... Досить згадати, як після невдачі на етапі Міка ридав у кущах, де, як думав, сховався від нав'язливих камер...

Міка зізнався, що в Україні, де побував уперше, відчуває себе «дуже комфортно». «Сільський ландшафт, будиночки, люди дуже нагадують мені рідну Фінляндію», — сказав гонщик. Тому Міка сподівається, що відвідини України позитивно на нього вплинуть і посприяють після досить невдалого початку сезону (нині Хаккінен відстає на 50 очок від свого головного суперника — Міхаеля Шумахера). Докладніше про деякі міркування Міки Хаккінена, якими він усе-таки поділився в Києві, читайте в одному з наступних номерів газети.

Двомісний болід МакЛарен Мерседес після Києва помістять у музей команди «срібних стріл». Але Міка, схоже, не хоче, щоб вболівальники вже списували «до музею» і його. Він пообіцяв, що до кінця сезону боротиметься за перемогу й робитиме заради неї все. Але в українців попросив: «Будь ласка, побажайте мені талану!»

Юліана ШЕВЧУК.

На знімках: запрягайте, хлопці, «коня» — Андрій Медведєв і Сергій Бубка; Олександр Омельченко, мов хвацький гонщик, відкоркував шампанське; саме той Міка Хаккінен; болід «MacLaren Mercedes» на Хрещатику.

Фото
Юрія ВЕНГЕРЕША.

Лише результати

Футбол. Чемпіонат світу. Юніори (U-20). Група Д. Ангола — Чехія. 0:0. Японія — Австралія. 0:2. Група Е. Еквадор — Ефіопія. 2:1. Нідерланди — Коста-Ріка. 1:3. Група Ф. Гана — Паргавай. 2:1. Іран — Франція. 0:5.

Сьогодні збірна України проведе свій другий матч на чемпіонаті. Її суперники — однолітки з Китаю.

Бокс

Мартінеса умовили...

Як ми вже повідомляли, в Києві провів роботу черговий конгрес Європейського союзу професіонального боксу (EBU). Подія, скажу вам, дуже престижна для нас. І відбувалася вона без усяких там сценаріїв, коли всі усміхаються одне одному і ухвалюють заздалегідь організовані рішення.

Після вступної частини слово взяв президент EBU 63-річний іспанець Рубен Мартінес, який керує організацією впродовж чотирнадцяти років. Тому його промова видавалася прощальною. Доповідач сказав, що втомився і хоче залишити президентську посаду.

— Потрібен новий лідер, — сказав він. — Але я працюватиму й допомагатиму організації скільки вистачить сил.

Забігаючи наперед, скажу, що 35 делегатів конгресу умовили пана Мартінеса не йти у відставку. І він зголосився ще чотири роки керувати EBU.

Пан президент розповів про зустріч з керівниками найпрестижніших у світі боксерських організацій — Хосе Сулейманом (WBC) і Жільберто Мендосою (WBA). Він натякнув цим панам, що центр світового професіонального боксу зміщується до Європи. І EBU вимагає відповідної поваги до себе. Інакше, зазначив пан Мартінес, європейський союз перетвориться на всесвітню організацію і диктуватиме свої умови.

Президент EBU дав високу оцінку діяльності Національної ліги професіонального боксу України. Персонально подякував почесному президентові НЛПБУ, народному депутату Станіславу Сафронову, своєму давньому приятелю, президентові НЛПБУ Михайлові Зав'ялову за величезну організаційну роботу, що передувала конгресу.

А потім журналісти були шоковані, коли представник Швейцарії Петер Штукі в ультимативному тоні почав вимагати, щоб зал засідання залишив француз Даніель Талон. Річ у тім, що представник Франції не може брати участь у роботі конгресу, бо є... рефері EBU. І послався на пункти регламенту. Думки розійшлися. Дискусія, в якій найактивнішу роль брав президент Мартінес, тривала доволі довго.

І от пан Талон (до речі, поліцейський за фахом) заявив, що більше не судитиме на рингу... в Європі, за версією EBU. А працюватиме в ньому як представник своєї країни.

Позивач Штукі залишився задоволений. А Талон в одну мить став героєм дня.

Учасники конгресу за традицією назвали найкращого боксера EBU за минулий рік. Ним став угорець, олімпійський чемпіон, але тепер професіонал Іштван Ковач. До речі, на попередньому такому зібранні в Хорватії пальму першості було віддано Володимирові Кличку. Цікаво, що він і ще один наш чемпіон Європи Олександр Гуров були почесними гостями конгресу.

— Для нас дуже важливо те, що нашу лігу і її боксерів визнає і поважає EBU, — каже Михайло Зав'ялов. — До речі, не всіх приймають до цієї авторитетної організації. Он Польща, Угорщина, Словаччина ніяк не удостоються такої честі. І все через те, що в цих країнах є по кілька федерацій або ліг, які воюють між собою. Нашим спортсменам, зокрема, Олександрові Гурову і Олександрові Вегуху, роблять найзаманливіші пропозиції. І вони неодмінно скористаються ними.

— Справді, що організація конгресу була на високому рівні чи це просто елементарна чемність гостей?

— Усе було добре, повірте. Я побував на багатьох таких зібраннях. У Європі все скупніше. Там за все треба платити самому. Ми делегатів зустрічали з транспортом. Ніде такого не побачите. Виконували по можливості усі побажання. Ми і сувеніри подарували симпатичні, організували екскурсію і харчування найякісніше. Все безплатно. Це особливо приємно здивувало делегатів. А ми, скажу вам, увесь час діємо за принципом: варто постійно вкладати щось у справу. І, отже, плоди будуть смачніші.

Багаті країни з великими традиціями у професіональному боксі (Франція, Велика Британія, Іспанія, Італія, Німеччина) до всього цього ставляться дещо інакше. Там на них працюють телебачення, рекламна індустрія. Тому їм нічого не потрібно. Хочеш — приїжджай за власні кошти, не хочеш — ніхто тебе не вмовлятиме.

Приємно, що до нас із симпатією ставиться Рубен Мартінес. До речі, 1977 року впродовж кількох місяців на його запрошення я працював з іспанськими боксерами. Моя робота господарям припала до душі. І вони вирішили продовжити наші стосунки на тривалі терміни. І надіслали, так би мовити, заявку до Москви. Але там запропонували Лаврова. Мовляв, Зав'ялов, сякий-такий, домовився сам. Та дзуськи. Відповідь іспанців була категорична: або Зав'ялов, або ніхто...

Але минули роки. Змінилася карта Європи і світу. Слава Богу, Україна — суверенна держава. І ми підтримуємо найтісніші стосунки з паном Мартінесом тепер уже в іншій ролі.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ДАПІ БУДЕ І що він творить, все вдається йому...

У Державному музеї Тараса Шевченка виставка творів художника Василя Лопати завершилася передачею 135 робіт в дарунок музею.

Кожний художник, що наважується доторкнутися до творів Шевченка, збагачує літературні образи Кобзаря новими рисами, і важко сказати, коли закінчиться цей процес. Той, хто завітав до музею на виставку, оглянувши півтори сотні робіт, які ледве вмістили дві зали, відчув це власним сприйняттям.

Художник майстерно передає у графіці магічну атмосферу єдності тексту та ілюстрацій. Здається, що дивившись кіно — настільки уловлюється рух, ритм, мінливість і виразність деталей. Оперуючи простими образами Тополи, Поля, художник рахунком витонченого ремесла гравера досягає вражаючих результатів. Одночасно надзвичайно складна, переповнена метафорами мова його творів має вигляд простої та переконливої. Майстер добре знає, що слова більшості поезій Шевченка закарбовані в нашої пам'яті як молитва, і враховує цю властивість. Глядачі відчують в ілюстраціях до «Наймички» і «Причинної» молитви Радості та Печалі, Зречення і Спокути, Життя та Смерті. Поеднуючи народництво та вишуканий модерн, гравер ніби ризикує скотитися до еклектики, але насправді досягає гармонії за рахунок вишуканого ремесла.

Проходиш залом удруге, втретє, а потім кілька разів повертаєшся до окремих гравюр і здається, що більшість робіт виконані на межі реальності і сновидіння.

Не часто нині художники дарують свої твори музеям,

особливо у таких вражаючих масштабах. Що спонукало Василя Лопату до такого добродійного акту? Можливо, те, що він є лауреатом Національної премії імені Т. Г. Шевченка? Чи власний ювілей? Цього року художнику виповнилося 60. Але найпевніше те, що світоглядно Василь Лопата є сином романтичної доби. І справедливо вважає, що народжені любов'ю і пристрастю твори не можуть жити в темному льосі без тепла людських очей.

Валентина ГЛУЩЕНКО.

Контрабанда для музеїв

Кримінал

Експозиції кількох одеських музеїв поповнилися 114-ма предметами. Це культурні

та історичні цінності, які органи СБУ та митники вилучили під час спроби вивезти їх за кордон. Серед мистецьких творів — ікони, написані відомими майстрами XIX—

Фотофакт

Увага багатьох нині прикута до експозицій Музею Івана Гончара, де проходить акція «Українська старовина приватних колекцій».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Редактор номера **Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ**.
Редколегія: **Леонід БРОВЧЕНКО**, **Анатолій ГОРЛОВ**, **Віталій ЖЕЖЕРА**, **Іван ІЛЛЯШ**, **Людмила КОХАНЕЦЬ**, **Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ**, **Світлана ПИСАРЕНКО**, **Віталій СУДДЯ**.
Головний редактор **Сергій ПРАВДЕНКО**.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

57 — число нещасливе

Реалії

Вчителі Житомира виграли в судах уже більш як 1700 позовів, пов'язаних з вимогами виплатити їм надбавки за вислугу років та на оздоровлення, передбачені статтею 57 Закону про освіту.

Кожен позов — то дві-три тисячі гривень, що їх має стягнути виконавча служба на користь позивача. А ще — судові витрати. Конвеєр закрутився накатаною колією, додаючи за день до трьох десятків виграних позовів.

— За виконавчими листами треба буде виплатити додатково близько половини тієї суми, що була витрачена торік на оплату праці освітян, — стверджують у міському профспілці працівників освіти.

Намагання міськвідділу освіти домогтися скасування рішення районних судів через обласний суд його голова Алла Никончук ще в березні прокоментувала так:

— Закону про призупинен-

ня дії цієї статті, як і інших подібних нормативних актів, не було. Тому суди задовольняють ті позови, з якими вчителі до них звертаються. Оскільки надбавки передбачено законом, то отримання їх — законне право людини.

Немає досі чіткої відповіді від Верховного Суду — сказано тільки про необхідність призупинити виплати за виконавчими листами до вирішення справи. А лист із Міносвіти взагалі спричинив роздратування серед учительського активу, бо йдеться в ньому про «посилення виховної роботи» в педагогічних колективах.

Звичайно, виграні позови для більшості — лише жура-

вель у небі. Бо навіть синиця от-от може вирватися з рук. Червень у Житомирі почався з того, що освітянам не виплатили вчасно зарплати. У відповідь вони вирішили направити звернення в усі інстанції і попередили про готовність перейти до активних форм протесту.

До того ж у Житомирі ще й рік почався з недовиконання більшості доходних статей міського бюджету, зокрема основної — за надходженнями з прибуткового податку з громадян: уже з цього можна судити, як працюють основні підприємства.

Та житомирські вчителі не збираються відмовлятися від вимог за 57-ю статтею. Тим паче що й після підвищення зарплати найкваліфікованіший учитель може розраховувати тільки на 185 гривень на місяць.

Олексій КАВУН.

Житомир.

? Хочете — вірте!

Небіжчик хотів правди

Зінаїда Лаврентьєва розповіла журналістам млинівської районної газети «Гомін» про те, які дива творилися в доньчиній оселі після смерті її чоловіка.

— Після того, як ми поховали і пом'янули зятя, мій чоловік приліг на доньчиному ліжку перепочити і тричі падав з нього. Ми думали, що він був просто п'яний. Але з ліжка почав падати й онук. А потім мені наснився сон. Ніби стоїть переді мною покійний зять, ая його запитую: «Навіщо сина зі свого ліжка спихнув?». І чую у відповідь, що не його це син, а коханця дружини.

Онук мій руденький, а зять був брюнетом. То ми з донькою частенько жартували. Він, схоже, ці жарти сприймав усерйоз. І ось зять уві сні почав вимагати правди. Я йому пояснила, що ми його брали на кпини: насправді то його син. І навіть перехрестилася. Після цього він мені вже не снівся. Мабуть, не варто було порушувати традицію і лягати на ліжко небіжчика, допоки не минули сороковини.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

У нове тисячоліття — з новими перемогами!

Ще одну яскраву сторінку вписано до літопису розвитку торгово-економічної та науково-технічної співдружності України та Соціалістичної Республіки В'єтнаму.

29 травня 2001 року у присутності представників Генерального тресту енергетики СРВ (EVN), бізнесових кіл В'єтнаму, Росії, України, представників Державного підприємства зовнішньоекономічної діяльності «Укрінтеренерго» відбулася урочиста церемонія пуску 3-го енергоблока ГЕС Ялі. Це — чергова перемога енергетиків братніх країн.

Контракт на виконання проектних робіт щодо будівництва та обладнання; виготовлення та поставки обладнання; здійснення авторського нагляду за будівельними роботами і шеф-монтажу обладнання, що поставляється ГЕС Ялі (чотири енергоблоки сумарною потужністю 720 МВт на річці Сесан) було укладено 1993 року між EVN і ДПЗД «Укрінтеренерго». Пуск 4-го енергоблока гідроелектростанції плановано в жовтні 2001 року.

ГЕС Ялі — друга за величиною станція В'єтнаму, покликана забезпечити електроенергією (3,68 млрд. кВт/год на рік) важкодоступні лісові райони країни, у спорудженні якої бере участь «Укрінтеренерго». Першу — ГЕС Тхакмо — було введено в експлуатацію 1996 року.

Крім цих об'єктів гідроенергетики, «Укрінтеренерго» брало активну участь у формуванні об'єднаної енергосистеми СРВ, виконуючи роботи за контрактом на поставку обладнання для ЛЕП-500 довжиною 1500 км, що об'єднала автономні енергосистеми півночі та півдня В'єтнаму. ДПЗД «Укрінтеренерго» — сьогодні єдина організація в Україні, яка забезпечує об'єднання потенціалу енергомашинобудівників, проектних, будівельних, монтажних організацій України під час спорудження енергооб'єктів за кордоном.

На знімку: ГЕС «Ялі».

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України